

اطلاعیه

اصلاحات مرتبط با ضوابط مربوط به متقاضیان خرید معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام، آیین نامه معاملات بورس اوراق بهادار تهران و دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران

به اطلاع کلیه فعالان محترم بازار می‌رساند؛ پیرو مصوبه مورخ ۱۳۹۷/۰۲/۲۵ شورای عالی بورس و اوراق بهادار و مصوبه هیأت مدیره محترم سازمان بورس و اوراق بهادار آخرین نسخه اصلاح شده ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران، آیین نامه معاملات بورس اوراق بهادار تهران و دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران به همراه فرمهای مربوط به متقاضیان خرید معاملات عمده به پیوست قابل ملاحظه می‌باشد.

علی صحرایی

آیین نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران

مصوبه شورای عالی بورس و اوراق بهادار سال ۱۳۸۵

- ماده ۱: تعاریف:

- بند ۱:

منظور از "سازمان"، در این آیین نامه، سازمان بورس و اوراق بهادار و منظور از "بورس" شرکت بورس اوراق بهادار تهران سهامی عام است .

- بند ۲:

"معاملات" خرید یا فروش اوراق بهاداری است که در بورس پذیرفته شده است. هر معامله در صورتی قطعیت می یابد که به تایید "بورس" برسد .

- بند ۳:

"تابلوی بورس" تابلویی است که برای ارائه اطلاعات طبقه بندی شده اوراق بهادار به کار می رود از قبیل تابلوی اصلی و فرعی، تابلو اوراق مشارکت دولتی و تابلوی اوراق مشارکت شرکتها .

- بند ۴:

"عرضه" عبارت است از اعلام آمادگی برای فروش اوراق بهادار از طرف کارگزار فروشنده.

- بند ۵:

"تقاضا" عبارت است از اعلام آمادگی برای خرید اوراق بهادار از طرف کارگزار خریدار.

- بند ۶:

"مشتری" شخصی است که متقاضی خرید (یا فروش) اوراق بهادار است. "مشتری" می تواند نماینده قانونی خریدار یا فروشنده باشد .

○ بند ۷ :

"سفارش" درخواست خرید و یا فروش اوراق بهادار است که توسط "مشتری" به کارگزار ارائه می‌شود .

○ بند ۸ :

"قیمت پیشنهادی" نرخ است که برای هر واحد اوراق بهادار از طرف کارگزار وارد سامانه معاملات می‌شود .

○ بند ۹ :

"قیمت باز" نرخ است که اختیار تعیین آن از طرف "مشتری" به کارگزار واگذار می‌شود .

○ بند ۱۰ :

"قیمت محدود" نرخ است که حداکثر یا حداقل آن از طرف "مشتری" به کارگزار اعلام می‌شود .

○ بند ۱۱ :

"قیمت معین" نرخ ثابتی است که توسط "مشتری" برای انجام معامله به کارگزار اعلام می‌شود .

○ بند ۱۲ :

"واحد پایه معاملاتی متعارف" حداقل میزان اوراق بهادار در هر معامله است که توسط "بورس" تعیین می‌شود .

○ بند ۱۳ :

"واحد پایه معاملاتی نامتعارف" میزان اوراق بهاداری که از واحد پایه معاملاتی متعارف کمتر است .

○ بند ۱۴ :

"قیمت آغازین" قیمتی است که در شروع جلسه رسمی معاملاتی برای هر ورقه بهادار در تابلو بورس اعلام می‌شود .

○ بند ۱۵ :

"قیمت پایانی" قیمت هر ورقه بهادار در پایان هر جلسه رسمی معاملاتی بورس است که محاسبه و توسط "بورس" اعلام می‌شود .

○ بند ۱۶ :

"حجم مبنا" تعداد اوراق بهادار از یک نوع است که هر روز باید مورد دادوستد قرار گیرد تا کل درصد تغییر آن روز، در تعیین قیمت روز بعد ملاک باشد .

○ بند ۱۷ :

"سهم شناور آزاد" هر شرکت، بخشی از سهام آن شرکت است که دارندگان آن آماده عرضه و فروش آن سهام می‌باشند، و قصد ندارند با حفظ آن قسمت از سهام، در مدیریت شرکت مشارکت نمایند .

○ بند ۱۸ :

"دامنه نو سان قیمت" پایین‌ترین تا بالاترین قیمتی است که در آن دامنه، طی یک یا چند جلسه رسمی معاملاتی بورس، قیمت می‌تواند نوسان داشته باشد .

○ بند ۱۹ :

"بستن نماد" توقف معاملات هر یک از انواع اوراق بهادار طی دوره معین طبق دستورالعمل مربوطه می‌باشد .

○ بند ۲۰ :

"محدودیت حجمی" حداکثر تعداد اوراق بهاداری است که در هر نماد معاملاتی طی هر سفارش در سامانه معاملات وارد می‌شود. این رقم مضرب صحیحی از "واحد پایه معاملاتی متعارف" است .

○ بند ۲۱ :

"سپرده‌گذاری" عملیاتی است که طی آن اوراق بهاداری که در سامانه معاملات به ثبت رسیده است، قابلیت معامله پیدا می‌کند .

○ بند ۲۲ :

"تسویه و پایاپای" مرحله پایانی انجام معامله است که طی آن مالکیت اوراق بهادار به خریدار و وجوه حاصل از معامله به فروشنده منتقل می‌شود .

○ بند ۲۳ :

"نماد معاملاتی" شناسه‌ای است که برای هر یک از اوراق بهادار به صورت منحصر به فرد در سامانه معاملات تعریف شده است. این شناسه می‌تواند به صورت حروف، عدد و یا ترکیبی از هر دو باشد .

○ بند ۲۴ :

"کد معاملاتی" شناسه "مشتری" جهت انجام معامله اوراق بهادار در سامانه معاملات است. این شناسه به صورت حروف، عدد، و یا ترکیبی از هر دو می‌باشد .

○ بند ۲۵ :

"کد معاملاتی گروهی" شناسه‌ای است که برای ورود سفارش‌های خرید و یا فروش گروهی برای هر شرکت کارگزاری در سامانه معاملات تعریف شده است. این شناسه به صورت حروف، عدد، و یا ترکیبی از هر دو می‌باشد .

○ بند ۲۶ :

"سامانه معاملاتی" سیستم رایانه‌ای است که دریافت سفارش‌های خرید و فروش، تطبیق سفارش‌ها و در نهایت انجام معاملات از طریق آن انجام می‌شود .

○ بند ۲۷ :

"ایستگاه معاملاتی" پایانه معاملاتی کارگزار است که با سامانه معاملاتی بورس در ارتباط می‌باشد. هر "ایستگاه معاملاتی" با کدی مشخص می‌شود که به آن "کد ایستگاه معاملاتی" گویند. ایستگاه‌های معاملاتی هر کارگزار با کدهای جداگانه تعریف می‌شود .

○ بند ۲۸ :

"معامله بلوک" معاملاتی است که در آن قواعد مربوط به محدودیت حجمی و محدودیت قیمتی رعایت نمی‌شود.

○ بند ۲۹ :

"معامله ترجیحی" انتقال سهام شرکت‌های دولتی به کارکنان واحدها به منظور اجرای برنامه‌های خصوصی سازی است که به نرخ معینی انجام می‌شود .

○ بند ۳۰ :

"معاملات اشخاص خارجی" خریدوفروش اوراق بهادار اشخاص خارجی است که حسب مورد، پس از اخذ مجوز از مراجع ذیربط، اقدام به معامله اوراق بهادار می کنند .

○ بند ۳۱ :

"معاملات دوطرفه" معاملاتی است که کارگزار همزمان نقش کارگزار خریدار و فروشنده را بر عهده دارد .

○ بند ۳۲ :

"معاملات خوشه‌ای" خرید یا فروش مجموعه‌ای از اوراق بهادار است که به‌طور یک‌جا معامله می شود .

○ بند ۳۳ :

"معاملات چرخشی" معاملاتی است که با تکمیل چرخه آن ظرف یک جلسه معاملاتی، وضعیت مالکیت طرفین معامله تغییری نمی کند .

○ بند ۳۴ :

"معاملات مشروط" معاملاتی است که برای انجام و یا نحوه تسویه آن، شرایطی برابر مقررات "بورس" تعیین شده باشد .

○ بند ۳۵ :

"معاملات با اقربا" خریدوفروش اوراق بهادار با همسر و اقربای درجه یک (طبقه اول نسبی طبق تعریف قانون مدنی) است .

○ بند ۳۶ :

"معاملات اعتباری" معاملاتی است که درصدی از ثمن معامله از طریق بانک و یا مؤسسه مالی یا اعتباری تأمین مالی شده باشد .

○ بند ۳۷ :

"معاملات تجدید ساختار" انتقال اوراق بهادار از طرف شرکت مادر به شرکت‌های تابعه با هدف تجدید ساختار است .

○ بند ۳۸ :

"معاملات عمده" معاملاتی است که تعداد سهام مورد معامله از در صد معینی از کل سهام آن شرکت، یا حجم معاملات آن طی دوره معین، و یا حجم معاملات کل بازار طی مدت معین، بیشتر باشد .

○ بند ۳۹ :

"خرید گروهی" خرید اوراق بهادار توسط کارگزار با کد معین، و تخصیص آن به مشتریان است .

○ بند ۴۰ :

"فروش گروهی" فروش اوراق بهادار تجمیع شده تعدادی از مشتریان با کد معین کارگزار می باشد .

○ بند ۴۱ :

"انتقال قهری" انتقال اوراق بهاداری است که با فوت دارنده آن به وراث قانونی وی صورت می گیرد .

○ بند ۴۲ :

"انتقال قانونی" انتقال اوراق بهاداری است که به موجب قوانین خاص و یا با حکم دادگاه صالحه به شخص دیگری صورت می گیرد .

○ بند ۴۳ :

"شاخص" نماگری است که تغییرات قیمت یا بازده یک یا مجموعه‌ای از اوراق بهادار را طی دوره زمانی مشخص نشان می دهد .

○ بند ۴۴ :

"پذیرش مضاعف" پذیرش اوراق بهاداری است که علاوه بر "بورس" در بورس دیگری نیز پذیرفته شده باشد .

○ بند ۴۵ :

"بازارگردان"، کارگزار/معامله گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می پردازد .

○ بند ۴۶ :

"عرضه اولیه" منظور نخستین عرضه اوراق بهادار شرکت، پس از پذیرش آن در بورس است.

○ بند ۴۷ :

"کارگزار معرف" کارگزاری که در پذیرش اوراق بهادار نقش مشاور و کارشناس را برای عرضه اولیه برعهده داشته باشد .

○ بند ۴۸ :

"کارگزار متعهد پذیرهنویسی" کارگزاری است که در عرضه اولیه اوراق بهادار به بورس، هماهنگی برای تأمین مالی خرید بخشی از اوراق را که به فروش نمی رسد، به عمل آورده باشد .

○ بند ۴۹ :

"حراج" سازوکاری برای دادو ستد اوراق بهادار بر پایه انطباق سفارش های خریدوفروش مشتریان با در نظر گرفتن اولویت قیمت و زمان است .

○ بند ۵۰ :

"جلسه رسمی معاملاتی" ساعاتی پيوسته از یک نشست کاری است که معاملات اوراق بهادار در این ساعات انجام می پذیرد. "بورس" می تواند در یک شبانه روز بیش از یک نشست رسمی معاملاتی داشته باشد .

○ تبصره :

تعاریف و اصطلاحات دیگری که برحسب ضرورت های کار با سامانه کامپیوتر و یا پیاده سازی نرم افزارهای جدید مورد نیاز باشد، توسط هیئت مدیره "بورس" تعیین و اعلام می شود .

• ماده ۲ :

ساعت و روزهای انجام معامله انواع اوراق بهادار در بورس، به استثنای روزهای تعطیل رسمی توسط هیئت مدیره "بورس" تعیین و اعلام می شود .

○ تبصره :

تغییرات ساعت و روزهای انجام معامله حداقل ۱۵ روز قبل از انجام بایستی به اطلاع عموم برسد .

● ماده ۳ :

معاملات بورس، مگر در مواردی که در این آیین‌نامه آمده است، به طریقه حراج انجام می شود. کارگزاران پیشنهادهای خریدوفروش خود را با توجه به سفارش‌های خریداران و فروشندگان، تعداد اوراق بهادار و قیمت آن‌ها را در سامانه معاملاتی وارد خواهند نمود .

● ماده ۴ :

معاملات بورس با رعایت اولویت قیمت و زمان ورود سفارش به سامانه معاملاتی انجام می شود. جزییات نحوه انجام معاملات در "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد آمد .

● ماده ۵ :

حدود و شیوه عملیات کارگزاران در خریدوفروش اوراق بهادار تابع "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد بود .

● ماده ۶ :

هیئت‌مدیره "بورس" می تواند در مواردی که نوسان غیرعادی در قیمت پیشنهادی یا معاملاتی اوراق بهادار در هر جلسه مشاهده کند، از انجام معامله جلوگیری نماید. چگونگی انجام کار در دستورالعمل "توقف معاملات" خواهد آمد. هیئت‌مدیره بورس می تواند اختیارات موضوع این ماده را به مدیرعامل تفویض نماید .

○ تبصره :

در صورتی که کارگزار خریدار یا فروشنده نسبت به تصمیم جلوگیری از انجام معامله براساس این ماده معترض باشد، باید اعتراض خود را با ذکر دلایل، برای رسیدگی و تعیین تکلیف، به "سازمان" تسلیم نماید. رسیدگی به این اعتراض ظرف 48ساعت، به عمل می آید .

● ماده ۷ :

شرایط و چگونگی عرضه اولیه اوراق بهادار تابع دستورالعمل "عرضه اولیه اوراق بهادار" خواهد بود .

• ماده ۸ :

انواع معاملات اوراق بهادار، شرایط معامله، میزان اطلاعاتی که در زمان معامله می باید انتشار یابد، مراحل انجام سفارش خرید و فروش، و سایر شرایط انجام معامله در "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد آمد. تسویه وجوه و پایاپای اوراق بهادار و شرایط تسویه خارج از اتاق پایاپای، بر طبق "دستورالعمل سپرده گذاری، تسویه، و پایاپای" انجام خواهد شد .

• ماده ۹ :

معاملات بورس باید در شرایط رقابتی و همواره به صورت حراج انجام شود. در صورتی که انجام معامله ای به صورت حراج ممکن نباشد، انجام این معامله خارج از جلسه رسمی معاملات، غیر از مواردی که طبق ضوابط مصوب شورای بورس تعیین شده، با تصویب هیئت مدیره سازمان و با رعایت شرایط زیر مجاز است:

۱- سهام فی مابین شرکت های گروه (شرکت هایی که حداقل ۹۹ درصد سهام آنها بصورت مستقیم و یا غیرمستقیم متعلق به شرکت مادر باشد) یا شرکت های گروه با شرکت مادر، منتقل شود.

۲- معاملات با هدف سودسازی انجام نشود.

۳- معاملات با رعایت حقوق سهامداران جزء باشد.

۴- معاملات منجر به اصلاح ساختار شرکت و شفافیت آن گردد.

○ تبصره ۱ :

مبنای قیمتی معاملات خارج از جلسه رسمی معاملات، توسط هیئت مدیره سازمان تعیین می گردد .

○ تبصره ۲ :

هیئت مدیره سازمان می تواند انجام معامله خارج از جلسه رسمی معاملات را منوط به ارائه تعهد یا تعهداتی از سوی متقاضی نماید .

○ تبصره ۳ :

در مواردی که درخواست متقاضی با شرایط فوق الذکر منطبق نباشد و هیئت مدیره سازمان با انجام آن موافق باشد، موضوع جهت اخذ تصمیم نهایی توسط سازمان به شورای عالی بورس ارجاع می گردد .

• ماده ۱۰ :

در مواردی که کارگزاری برای اوراق بهادار خاصی به عنوان "کارگزار معرف" یا "کارگزار متعهد پذیرهنویسی" عمل کند، بر طبق دستورالعمل "عرضه اولیه اوراق بهادار" حق تقدمی برای وی در نظر گرفته می شود .

• ماده ۱۱ :

وجوه مربوط به سهام معامله شده در بورس همراه با وکالت نامه فروش سهام و اصل سهام باید حداکثر تا ۴۸ ساعت از تاریخ معامله بین کارگزاران خریدار و فروشنده ردوبدل گردد. کارگزار فروشنده، موظف است تشریفات مربوط به انتقال سهام معامله شده را ظرف ۴۸ ساعت (سه جلسه معاملاتی) از تاریخ معامله انجام داده و سهام را تحویل خریدار نماید. در صورتی که علل یا توافقی دیگر در مورد تحویل بعد از مهلت های تعیین شده، وجود داشته باشد، مراتب باید حداکثر تا پایان نشست رسمی معاملاتی مربوط کتباً به اطلاع مدیرعامل "بورس" برسد. در هر صورت، معامله انجام شده، قطعی به شمار می رود. ساعات تسویه و یا مدت زمان مربوط به انتقال سهام، براساس "دستورالعمل سپرده گذاری، تسویه و پایاپای" انجام خواهد شد.

• ماده ۱۱ مکرر ۱ :

کلیه معاملات عمده ای که فروشنده برای انجام معامله با شرایط اعلام آمادگی نماید، صرفاً با موافقت مدیرعامل انجام می شود. بورس تسهیلات لازم را با رعایت موارد زیر توسط کارگزاران برای انتقال سهام فراهم می آورد :

○ بند ۱ :

کارگزار فروشنده، مکلف است شرایط فروشنده را منطبق با مقررات بورس و براساس دستورالعمل معاملات دریافت و به بورس اعلام نماید .

○ بند ۲ :

کارگزار فروشنده، پس از مشخص شدن برنده رقابت، مکلف است سند تسویه خارج از پایاپای حصة غیرنقدی را که پس از تأمین شرایط اعلامی معامله از سوی خریدار به امضای طرفین معامله (خریدار و فروشنده) رسیده است به بورس تسلیم نماید. قطعیت معامله منوط به پرداخت حصة نقدی از سوی خریدار و ارائه سند تسویه خارج از پایاپای، مطابق مقررات می باشد. مهلت ارایه سند تسویه خارج از پایاپای و قطعیت معامله حداکثر ۱۴ روز کاری بعد از مشخص شدن برنده رقابت می باشد.

در صورت عرضه سهام جهت انجام معامله عمده از سوی سازمان خصوصی سازی، افزایش مهلت تسویه حصة نقدی و ارایه سند تسویه خارج از پایاپای از ۱۴ روز کاری به ۳۰ روز کاری به درخواست آن سازمان و موافقت وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی به عنوان رئیس شورای عالی بورس و اوراق بهادار امکان پذیر می باشد.

خاتمه مهلت، آخرین ساعت کاری روز چهاردهم یا سی ام حسب مورد خواهد بود. ساعت کاری در ایام ماه مبارک رمضان از ساعت ۸ صبح تا ۳ بعدازظهر و سایر ایام از ساعت ۸ صبح تا ۴ بعدازظهر می باشد

○ بند ۳ :

خریدار مکلف است از طریق کارگزار خود حداکثر تا پایان مهلت‌های مقرر در بند (۲) این ماده نسبت به تسویه حصه نقدی معامله از طریق اتاق پایاپای اقدام نماید .

○ بند ۴ :

در صورتی که حصه نقدی مطابق با شرایط اطلاعیه عرضه توسط کارگزار خریدار به حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در موعد مقرر واریز نشود معامله محقق نشده و سهام موضوع اطلاعیه عرضه در مالکیت فروشنده باقی خواهد ماند. در این صورت شرکت سپرده‌گذاری مرکزی کلیه کارمزدهای متعلقه را از محل ۱۰ درصد سپرده حضور در رقابت واریزی توسط خریدار کسر و ۵ درصد از سپرده حضور در رقابت را به عنوان وجه‌الضمان ناشی از عدم انجام تعهدات خریدار به حساب کارگزار فروشنده جهت پرداخت آن به فروشنده واریز می‌نماید

○ تبصره :

پس از کسر کلیه کارمزدها و ۵٪ وجه‌الضمان، وجوه مازاد واریزی از سوی خریدار جهت حضور در رقابت به کارگزار وی مسترد خواهد شد.

○ بند ۵ :

به محض درج اطلاعیه عرضه سهام توسط بورس، سهام موضوع معامله به کد مخصوص که برای انجام معاملات عمده در نظر گرفته می شود انتقال می یابد و فروشنده و کارگزار فروشنده نمی توانند بدون موافقت بورس از عرضه سهام خودداری نمایند .

○ بند ۶ :

در صورتی که خریدار مطابق مقررات، برنده رقابت بوده و شرایط قطعیت معامله مندرج در اطلاعیه عرضه را فراهم نماید، فروشنده مکلف به امضای سند تسویه خارج از پایاپای و ارائه آن به کارگزار خود می‌باشد. در غیراین صورت فروشنده مکلف است علاوه بر کارمزدهای معامله، به برنده رقابت که به موجب دستورالعمل اجرایی این مقررات نسبت به واریز وجه یا ارایه ضمانت‌نامه اقدام کرده است از قرار هر ماه ۲ درصد خسارت، معادل مبلغ واریزی یا ارزش ضمانت‌نامه بانکی برای مدتی که وجه واریزی در حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی متوقف بوده یا ضمانت‌نامه بانکی معتبر در اختیار آن شرکت بوده است پرداخت نماید. انتقال سهام از کد مخصوص به کد مالکیت فروشنده منوط به پرداخت خسارت مندرج در این بند خواهد بود .

○ بند ۷ :

فروشنده مجاز است حداکثر تا پنج درصد از حصه نقدی را در خارج از مهلت‌های مقرر در بند (۲) این ماده دریافت نماید. در این صورت حصه مزبور نیز غیرنقدی تلقی خواهد شد و همزمان با ارائه سند تسویه خارج از پایاپای، آن بخش نیز خارج از پایاپای تسویه شده و معامله قطعی می‌گردد. در صورت عدم توافق خریدار و فروشنده به شرح فوق، حصه نقدی باید به ترتیب مندرج در بند (۳) این ماده از طریق اتاق پایاپای تسویه شود .

○ بند ۸ :

در صورت عدم امضای سند تسویه خارج از پایاپای از سوی خریدار یا فروشنده یا عدم رایه آن به بورس معامله محقق نشده و به اختلاف طرفین براساس ترتیبات مقرر در ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران رسیدگی خواهد شد. متخلف علاوه بر پرداخت خسارت طرف مقابل مکلف است کلیه کارمزدهای معامله را به ذینفع آن پرداخت نماید. مبنای محاسبه خسارت قابل پرداخت حسب مورد براساس مفاد بند (۴) یا بند (۶) این ماده خواهد بود .

○ بند ۹ :

در صورتی که معامله به هر دلیل محقق نشود حصه نقدی واریزی از سوی خریدار (غیر از ۱۰٪ از قیمت پایه جهت شرکت در رقابت) به کارگزار خریدار مسترد خواهد شد .

● ماده ۱۱ مکرر ۲ :

کارگزار خریدار برای توزیع گسترده اوراق بهادار با موافقت مدیرعامل بورس می‌تواند از مهلت حداکثر ۳ روز کاری برای تخصیص و ارائه فهرست نهایی خریداران استفاده نماید .

● ماده ۱۲ :

وجوه مربوط به معامله های اوراق مشارکت باید حداکثر ظرف ۲۴ ساعت از تاریخ معامله، واریز شود. در صورتی که وجوه اوراق مشارکت پس از ۲۴ ساعت پرداخت نشود، کارگزار فروشنده می‌تواند درخواست ابطال معامله یا اخذ جریمه هر روزی که وجه دیرتر پرداخته می‌شود، اقدام نماید. در هر صورت، کارگزار خریدار نمی‌تواند تقاضای ابطال معامله انجام شده را نماید و موظف به پرداخت خسارت به کارگزار فروشنده، است. جزییات پایاپای و تسویه اوراق مشارکت براساس مفاد "دستورالعمل سپرده‌گذاری، تسویه، و پایاپای" خواهد بود .

• ماده ۱۳ :

نحوه تکمیل اسناد مربوط به معاملات و تحویل آن‌ها به "بورس" و نیز نحوه تسویه وجه طبق دو دستورالعمل "نحوه انجام معاملات" و "سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای" انجام می‌شود .

• ماده ۱۴ :

دستورهای خرید یا فروش اوراق مشارکت بانک مرکزی و دولت بدون توجه به محدودیت‌های مقرر در آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های بورس در "بورس" قابل معامله خواهد بود .

• ماده ۱۵ :

انجام معاملات قهری، قانونی، اشخاص خارجی، گروهی، خوشه‌ای، مشروط، با اقربا، اعتباری، تجدید ساختار و ترجیحی طبق دستورالعمل‌های "نحوه انجام معاملات" و "سپرده‌گذاری، تسویه و پایاپای" انجام خواهد شد .

• ماده ۱۶ :

کارگزاران موظف‌اند از انجام معاملات چرخشی اجتناب کنند، و در صورتی که سهواً این نوع معاملات را انجام داده، و بعداً به ماهیت معامله پی بردند، مراتب را بلافاصله به مدیرعامل "بورس" اطلاع دهند. جزییات مربوطه در "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد آمد .

• ماده ۱۷ :

در مواقعی که اعلام خرید کارگزاران یا قطعیت معامله مورد تردید باشد، رأی مدیرعامل "بورس" یا نماینده وی قطعی و لازم‌الاتباع می‌باشد .

• ماده ۱۸ :

معاملات عمده براساس "دستورالعمل معاملات عمده" انجام می‌شود .

• ماده ۱۹ :

نحوه و چگونگی وثیقه‌گذاری اوراق بهادار بر طبق "دستورالعمل توثیق اوراق بهادار" انجام می‌شود .

• ماده ۲۰ :

"بورس" موظف به رعایت قوانین پولی و بانکی، مصوبات بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار در مورد "معاملات اعتباری" و ابلاغ این مصوبات و مصوبات "شورا"، "سازمان" و هیئت مدیره بورس به کارگزاران است .

• ماده ۲۱ :

پذیرش اشتباهات سهوی کارگزاران در مورد معاملات تا حدی مجاز است که در دستورالعمل "توقف معاملات" تعیین شده است .

• ماده ۲۲ :

کارگزاران موظف اند ضمن رعایت سفارش مشتریان از فرم‌هایی برای پذیرش سفارش‌های خرید و فروش مشتریان استفاده کنند که از طرف "بورس" طراحی شده است.

سفارشی که به صورت غیرحضور از طریق تلفن، فاکس، و یا به شکل الکترونیک به کارگزار داده می شود، باید به نحوی انجام شود که در دستورالعمل "نحوه انجام معاملات" تصریح شده است.

• ماده ۲۳ :

نحوه ادامه معاملات ناتمام اوراق بهادار در نشست معاملاتی بعدی، بر طبق "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" انجام می شود .

• ماده ۲۴ :

باز کردن و بستن نمادهای معاملاتی و صدور مجوز توقف نماد بر اساس "دستورالعمل توقف نمادها" انجام خواهد شد .

• ماده ۲۵ :

"بورس" موظف است اطلاعات لازم از جمله قیمت آغازین و پایانی، شاخص و میزان سهم شناور آزاد را برای تحلیل بازار و انجام معاملات عادلانه و مبتنی بر عرضه و تقاضا به نحو مقتضی در اختیار بازار قرار دهد .

• ماده ۲۶ :

نحوه انجام معاملات اوراق بهادار مختلف از جمله سهام، حق تقدم سهام، اوراق مشارکت، سبد سهام، و هر نوع اوراق بهاداری که در بورس پذیرش می شوند، براساس "دستورالعمل نحوه انجام معاملات" خواهد بود .

- ماده ۲۷ :

میزان کارمزد دریافتی کارگزاران از هر طرف معامله به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

در معاملات سهام هر یک از طرفین معامله کارمزدی از قرار ۴ در هزار مبلغ معامله به کارگزاری که معامله را از طرف آنها انجام داده پرداخت خواهد کرد. در معاملات اوراق مشارکت هر یک از طرفین کارمزدی از قرار ۰,۷۵ در هزار مبلغ معامله به کارگزار مربوط پرداخت خواهد کرد.

- تبصره :

حداقل کارمزد معاملات ۱۵,۰۰۰ ریال است. حداکثر کارمزد کارگزاران در یک معامله ۱۰۰ میلیون ریال است. در معاملات اوراق مشارکت حداقل مبلغ کارمزد کارگزاران ۲۰,۰۰۰ ریال و حداکثر آن ۳۰ میلیون ریال است.

- ماده ۲۸ :

به‌منظور انجام پروژه‌های گسترش بورس به میزان ۳/۰ درصد از ارزش معامله سهام که ۱۵/۰ درصد آن را خریدار و ۱۵/۰ درصد آن را فروشنده پرداخت می‌کند، توسط سازمان و صول و مستقیماً به حساب بانکی خاصی به نام سازمان کارگزاران بورس واریز می‌شود. این وجوه منحصراً با تصویب شورای بورس به مصرف طرح‌ها و پروژه‌های توسعه بورس خواهد رسید. هرگونه دخل و تصرف در موجودی حساب بانکی مذکور توسط سازمان، بدون تصویب شورای بورس ممنوع می‌باشد. درصد یادشده از معاملات اوراق مشارکت دریافت نخواهد شد. درمورد سایر ابزارهای مورد معامله در بورس، در هر مورد موضوع در آیین‌نامه اوراق بهادار یاد شده خواهد آمد.

- تبصره :

حداکثر کارمزد موضوع این ماده در هر معامله ۵۰۰ میلیون ریال می‌باشد که از هر یک از طرفین معامله دریافت می‌شود.

- ماده ۲۹ :

کارگزاران مکلفاند دفاتر سفارش‌های دریافتی خود را مطابق دستورالعمل‌های مربوطه ثبت و از فرم‌هایی که سازمان مقرر می‌دارد استفاده کنند. مسؤلیت حفظ فرم‌های سفارش مکتوب و الکترونیک و اطمینان از صحت سفارش‌های انجام‌شده با کارگزاران است.

- ماده ۳۰ :

کارگزاران مکلف‌اند تمام وجوهی را که از مشتریان خود برای انجام معامله دریافت می‌دارند، در پایان هر روز در حساب جاری مخصوصی که نزد یکی از بانک‌ها و تحت عنوان "حساب جاری معاملاتی کارگزاری" به نام خود باز می‌کنند، منظور نمایند. در برگه مخصوصی که سازمان برای منظور نمودن وجه تهیه می‌کند، باید ذکر شود که وجوه مزبور بابت فروش یا خرید چه تعداد سهام یا اوراق مشارکت متعلق به فروشنده یا خریدار (با ذکر نام و مشخصات فروشنده یا خریدار) می‌باشد. کارگزاران مجاز نیستند به هیچ‌وجه وجوه مشتری را برای مدتی خارج از زمان تعیین شده در دستورالعمل نزد خود نگاه دارند، و یا هرگز از محل وجوه آن‌ها، برای سایر مشتریان و یا کارگزاری خود، معامله‌ای انجام دهند. جزییات امر در آیین‌نامه "نحوه نگهداری وجوه مشتریان" خواهد آمد.

• ماده ۳۱ :

کارگزاران و نمایندگان آن‌ها که در امور مربوط به خرید و فروش سهام فعالیت دارند می‌توانند تا میزان نصاب‌های مندرج در زیر برای خود و افراد تحت تکفل خود، سهام به قیمت تابلو خریداری نمایند :

○ بند الف :

اعضای حقیقی و نمایندگان اشخاص حقوقی عضو هیئت‌مدیره و مدیرعامل و کارکنان شرکت‌های کارگزاری جمعاً تا سقف ۲۵۰ میلیون ریال (به قیمت خرید).

○ بند ب :

شرکت‌های کارگزاری تا سقف صد در صد سرمایه ثابت و پرداخت شده و یا هفتاد درصد ارزش ویژه حقوق صاحبان سهام شرکت کارگزاری هر کدام که کمتر باشد .

○ تبصره :

کارگزاران عبارت‌اند از مدیران عامل و اعضای هیئت‌مدیره شرکت‌های کارگزاری و نمایندگان کارگزاران عبارت‌اند از دارندگان گواهی‌های حرفه‌ای که در بورس فعالیت می‌کنند .

• ماده ۳۲ :

در مورد انتقال سهام به مدیران و کارکنان واحدها، انتقال براساس مصوبه " انتقال سهام به کارکنان شرکت‌های پذیرفته شده در بورس" انجام خواهد شد .

• ماده ۳۳ :

تسویه معاملات در خارج از اتاق پایاپای و سیستم تسویه بورس فقط محدود به مواردی است که در "دستورالعمل سپرده گذاری، تسویه، و پایاپای" می آید .

- ماده ۳۴ :

کارگزاران موظفاند مفاد این آیین نامه را رعایت و اجرا نمایند. در صورت عدم رعایت آن مشمول مقررات پیش بینی شده مربوطه خواهند شد .

- ماده ۳۵ :

دستورالعمل های اجرایی این آیین نامه پس از تصویب هیئت مدیره "سازمان" و ابلاغ آن معتبر و لازم الاجراست .

دستورالعمل اجرایی نحوه انجام معاملات در بورس اوراق بهادار تهران

مصوب ۱۳۸۹/۰۹/۱۳ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

این دستورالعمل در اجرای مواد ۴، ۵، ۶، ۸، ۱۳، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۲۲، ۲۳، ۲۴ و ۲۶ آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران (مصوب شورای عالی بورس و اوراق بهادار) در ۲۰ فصل، ۱۴۳ ماده (با لحاظ مواد مکرر) و ۶۰ تبصره در تاریخ ۱۳۸۹/۰۹/۱۳، اصلاحیه‌های مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۱۰، ۱۳۹۰/۰۶/۰۴، ۱۳۹۱/۱۰/۱۳، ۱۳۹۲/۱۰/۰۲، ۱۳۹۴/۰۴/۰۲ و ۱۳۹۴/۱۲/۱۹ و ۱۳۹۶/۰۴/۲۸ و ۱۳۹۶/۰۹/۱۴ و ۱۳۹۷/۰۳/۱۳ نیز الحاقیه‌های مورخ ۱۳۹۰/۰۴/۰۴ و ۱۳۹۲/۰۸/۰۴ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید .

• فصل یک - تعاریف و اصطلاحات :

○ ماده ۱ :

اصطلاحات و واژه‌هایی که در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و آئین‌نامه معاملات در شرکت بورس اوراق بهادار تهران تعریف شده‌اند، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر دارای معانی زیر می‌باشند :

▪ بند ۱ :

بازار عادی: یکی از بازارهای سامانه معاملات است که در آن معاملات عادی اوراق بهادار براساس مقررات مربوط، انجام می‌شود .

▪ بند ۲ :

بازار معاملات عمده: یکی از بازارهای سامانه معاملات است که در آن معاملات عمده اوراق بهادار براساس مقررات مربوط، انجام می‌شود .

▪ بند ۳ :

بورس: بورس اوراق بهادار تهران (شرکت سهامی عام) است .

▪ بند ۴ :

توقف: جلوگیری از انجام معامله یک ورقه بهادار تا حداکثر ۵ روز کاری

▪ بند ۴ مکرر :

تقلب: هرگونه اظهار و اعلام خلاف واقع یا کتمان تمام یا بخشی از حقیقت یا ارائه اطلاعات، اسناد یا گزارش جعلی یا خلاف واقع؛

▪ بند ۵ :

تعلیق: جلوگیری از انجام معامله یک ورقه بهادار به مدت بیش از ۵ روز کاری

▪ بند ۶ :

حجم سفارش : تعداد ورقه بهاداری است که در قالب یک سفارش، وارد سامانه معاملاتی می شود .

▪ بند ۷ :

حراج پیوسته: شیوه‌ای است که براساس آن، به محض تطبیق قیمت سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملاتی، معامله انجام می شود .

▪ بند ۸ :

حراج ناپیوسته (Auction): شیوه‌ای است که براساس آن، پس از ورود سفارش‌ها به سامانه معاملات، معامله براساس قیمت نظری گشایش (TOP) انجام می شود .

▪ بند ۹ :

دامنه نوسان روزانه قیمت : دامنه نوسان قیمت اوراق بهادار قابل معامله در بورس است که نسبت به قیمت مرجع تعیین می شود و ورود سفارش‌ها در هر روز صرفاً در این دامنه قیمت، مجاز است .

▪ بند ۱۰ :

دستورالعمل پذیرش: دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران مصوب هیأت مدیره سازمان است .

▪ بند ۱۱ :

سفارش متوقف (Stop Order) سفارش غیرفعالی است که فعال شدن آن در مورد سفارش‌های خرید، زمانی است که قیمت آخرین معامله بازار با قیمت تعیین شده توسط مشتری مساوی یا از آن بیشتر شود و در مورد سفارش‌های فروش، زمانی است که قیمت آخرین معامله بازار با قیمت تعیین شده توسط مشتری مساوی یا از آن کمتر شود .

▪ بند ۱۲ :

سهام پایه: عبارت از مجموع تعداد سهام ثبت شده ناشر پذیرفته شده در بورس است. در محاسبه تعداد سهام پایه، سهام جدیدی که در مرحله پذیرهنویسی یا ثبت قانونی قرار دارند نیز لحاظ می شوند .

▪ بند ۱۳ :

حذف شد.

▪ بند ۱۴ :

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی: شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه (سهامی عام) است .

▪ بند ۱۵ :

قیمت پایه: قیمت مشخص و بدون قید و شرطی است که توسط فروشنده برای عرضه سهام در معاملات عمده تعیین و از طریق کارگزار فروشنده به بورس اعلام می‌شود و مبنای رقابت در معاملات عمده می‌باشد .

▪ بند ۱۶ :

قیمت مرجع: قیمت پایانی سهم یا قیمت تعدیل شده پایانی در روز معاملاتی قبل، حسب مورد است که توسط بورس محاسبه می‌شود .

▪ بند ۱۷ :

قیمت تعدیل شده پایانی: قیمتی است که پس از اعمال اثر تغییرات سرمایه و یا تقسیم سود نقدی در قیمت پایانی محاسبه می‌شود .

▪ بند ۱۸ :

قیمت نظری گشایش (TOP) قیمتی است که در مرحله گشایش، براساس سفارش‌های ثبت شده با استفاده از سازوکار حراج، توسط سامانه معاملاتی محاسبه و معاملات مرحله گشایش با آن قیمت انجام می‌شود .

▪ بند ۱۸ مکرر :

کنفرانس اطلاع رسانی: کنفرانسی حضوری، تلفنی یا مجازی با حضور مدیرعامل یا نماینده/سخنگوی رسمی ناشر است که در آن ناشر به تحلیل و ارائه اطلاعات به صورت برخط اقدام می‌نماید .

▪ بند ۱۹ :

معامله عمده: معامله‌ای است که تعداد سهام یا حق تقدم قابل معامله در آن در شرکت‌هایی که سهام پایه آنها بیش از سه میلیارد عدد است، بزرگتر یا مساوی یک درصد سهام پایه و در شرکت‌هایی که سهام پایه آنها کمتر یا مساوی سه میلیارد عدد است، بزرگتر یا مساوی ۵ درصد باشد .

▪ بند ۲۰ :

معاملات عمده شرایطی: معامله عمده‌ای است که تسویه وجوه آن با شرایط اعلامی در اطلاعیه عرضه عمده براساس ضوابط مندرج در این دستورالعمل و مقررات مربوطه انجام می‌شود .

▪ بند ۲۱ :

مقررات: تمام مصوباتی است که توسط مراجع ذیصلاح از جمله مجلس شورای اسلامی، هیأت وزیران، شورا، سازمان و امثال آن در چارچوب اختیارات آنها وضع شده و بورس، کارگزار، مشتریان و سایر اشخاص ذیربط موظف به رعایت آنها هستند .

▪ بند ۲۲ :

ناشر پذیرفته شده: ناشری است که اوراق بهادار آن در بورس پذیرفته شده است .

▪ بند ۲۳ :

واحد پایه سفارش (LOT): تعداد مشخصی از اوراق بهادار است که حجم سفارش وارده به سامانه معاملاتی باید مضرب صحیحی از آن باشد .

• فصل دو - ضوابط کلی انجام معاملات اوراق بهادار :

○ ماده ۲ :

معاملات اوراق بهادار، طی یک جلسه معاملاتی در روزهای شنبه تا چهارشنبه هر هفته به استثنای ایام تعطیل رسمی از ساعت ۹ صبح تا ۱۲:۳۰ انجام می شود. تمامی روزهایی که جلسه معاملاتی در آن برگزار می شود، روز کاری محسوب می گردند.

▪ تبصره :

هیأت مدیره بورس می تواند زمان و تعداد جلسه های معاملاتی را در صورتی که امکانات فنی و شرایط تسویه مهیا باشد، تغییر دهد .

○ ماده ۳ :

مدیر عامل بورس می تواند ساعات شروع و خاتمه و طول جلسه معاملاتی را در صورت بروز اشکالات فنی در سامانه معاملاتی تغییر دهد. این تغییرات باید بلافاصله و به نحو مقتضی به اطلاع عموم برسد. بورس باید مستندات مربوط به اشکالات فنی سامانه معاملاتی را در سوابق خود نگهداری و حسب درخواست سازمان، آن را ارایه نماید .

○ ماده ۴ :

معاملات دو طرفه و معاملات با اقرباء تابع ضوابط کلی انجام معاملات اوراق بهادار خواهد بود .

○ ماده ۵ :

معاملات اشخاص خارجی با رعایت مقررات مندرج در آئین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مصوب ۱۳۸۹/۰۱/۲۹ هیأت وزیران، اصلاحات بعدی آن و سایر مقررات مربوط صورت می‌پذیرد .

● فصل سه - مراحل انجام معامله :

○ ماده ۶ :

معاملات اوراق بهادار بر مبنای واحد پول رسمی جمهوری اسلامی ایران انجام می‌شود . هیأت مدیره بورس می‌تواند واحد پول دیگری را نیز با هماهنگی سازمان تعیین کند .

○ ماده ۷ :

معاملات اوراق بهادار از طریق سامانه معاملات و توسط کارگزاران عضو بورس انجام می‌شود .

○ ماده ۸ :

نماد معاملاتی، به تفکیک اوراق بهادار و بازارهای تعریف شده در سامانه معاملاتی توسط بورس تعیین می‌شود .

○ ماده ۹ :

معاملات اوراق بهادار در یکی از بازارهای بورس انجام خواهد شد. مراحل انجام معاملات به شرح زیر است :

▪ بند ۱ :

پیش‌گشایش: این مرحله ۳۰ دقیقه قبل از شروع معاملات است که در آن امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود؛

▪ بند ۲ :

مرحله گشایش: این مرحله بلافاصله پس از مرحله پیش‌گشایش است و در آن، سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس سازوکار حراج ناپیوسته و در دامنه نوسان روزانه قیمت، انجام می‌شود؛

▪ بند ۳ :

مرحله حراج پیوسته: این مرحله پس از انجام مرحله گشایش شروع و در آن معاملات براساس حراج پیوسته انجام می‌شود؛

▪ بند ۴ :

مرحله حراج ناپیوسته پایانی: این مرحله بلافاصله پس از خاتمه مرحله حراج پیوسته و ۱۵ دقیقه قبل از مرحله معاملات پایانی شروع و به مدت ۱۵ دقیقه ادامه می‌یابد. طی این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش توسط کارگزاران وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود. در پایان این مرحله سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس سازوکار حراج ناپیوسته و در دامنه نوسان روزانه قیمت اجرا می‌شود؛

▪ بند ۵ :

مرحله معاملات پایانی: ۱۵ دقیقه پایانی جلسه معاملاتی است که طی آن ورود سفارش و انجام معامله با قیمت پایانی امکان‌پذیر است .

• تبصره ۱ :

معاملات بورس در هر جلسه معاملاتی حداقل شامل مراحل ۱ تا ۳ فوق می‌باشد. استفاده از مراحل ۴ و ۵ با تصویب هیأت مدیره بورس و سه روز کاری پس از اطلاع‌رسانی به عموم امکان‌پذیر است .

• تبصره ۲ :

هیأت مدیره بورس می‌تواند زمانی خارج از جلسه معاملاتی را برای ورود، تغییر یا حذف سفارش‌ها تعیین نماید .

• فصل چهار - انواع سفارش ها :

○ ماده ۱۰ :

سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملات، حداقل باید حاوی موارد زیر باشد :

▪ بند ۱ :

نماد معاملاتی؛

▪ بند ۲ :

تعیین خرید یا فروش؛

▪ بند ۳ :

نوع سفارش؛

▪ بند ۴ :

حجم سفارش؛

▪ بند ۵ :

شرایط قیمتی؛

▪ بند ۶ :

کد معاملاتی؛

▪ بند ۷ :

اعتبار زمانی سفارش.

○ ماده ۱۱ :

انواع سفارش‌ها در سامانه معاملاتی به شرح زیر است :

▪ بند ۱ :

سفارش محدود (Limit order): سفارش خرید یا فروشی است که در قیمت تعیین شده توسط مشتری، یا بهتر از آن انجام می‌شود؛

▪ بند ۲ :

سفارش با قیمت باز (Market order) سفارشی است که بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می‌شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش با قیمت باز در سامانه باقی خواهد ماند؛

▪ بند ۳ :

سفارش باز- محدود (Market to limit order) سفارشی است که فقط در مرحله حراج پیوسته می‌تواند وارد سامانه معاملاتی شود. این سفارش بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و با قیمت بهترین سفارش طرف مقابل اجرا می‌شود. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود به قیمت آخرین معامله انجام شده در سیستم باقی می‌ماند؛

▪ بند ۴ :

سفارش به قیمت گشایش (Market on opening order) سفارشی است که فقط در مرحله پیش گشایش می‌تواند وارد سامانه معاملات شود. این سفارش بدون تعیین قیمت وارد سامانه معاملاتی شده و در مرحله گشایش با قیمت گشایش معامله خواهد شد. در صورت اجرا نشدن بخشی از سفارش، باقیمانده به صورت یک سفارش محدود با قیمت گشایش در سیستم باقی می‌ماند؛

▪ بند ۵ :

سفارش متوقف به باز (Stop loss order) سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن، به سفارش با قیمت باز تبدیل می‌شود؛

▪ بند ۶ :

سفارش متوقف به محدود (stop limit order) سفارش متوقفی است که پس از فعال شدن به سفارش محدود با قیمتی که از قبل در سفارش مشخص شده است، تبدیل می‌شود .

○ ماده ۱۲ :

سفارش‌ها به لحاظ نحوه اجرا به شرح زیر می‌باشند :

▪ بند ۱ :

اجرای دو طرفه سفارش (Cross order) سفارشی است که با استفاده از آن، کارگزار می‌تواند اقدام به ورود همزمان سفارش خرید و فروش با حجم و قیمت یکسان نموده و معامله نماید. قیمت وارده به سامانه معاملاتی باید بیشتر یا مساوی قیمت بهترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی و کمتر یا مساوی قیمت بهترین سفارش فروش ثبت شده در سامانه معاملاتی باشد. این سفارش فقط در مرحله حراج پیوسته می‌تواند وارد سامانه معاملات شده و اجرا شود؛

▪ بند ۲ :

سفارش دو بخشی (Iceberg order) سفارش خرید یا فروشی است که دارای دو بخش پنهان و آشکار است. بخش آشکار سفارش در صف خرید یا فروش قرار گرفته و قابل رویت می‌باشد و بخش پنهان آن به صورت غیرفعال است. حجم قسمت آشکار و پنهان سفارش توسط کارگزار تعیین می‌شود. در صورتی که کل بخش آشکار سفارش معامله شود، به میزان حجم قسمت آشکار، سفارش پنهان فعال شده و در نوبت قرار می‌گیرد. حداقل کل سفارش و حداقل حجم قسمت آشکار در سفارش‌های دو بخشی، توسط بورس تعیین می‌شود؛

▪ بند ۳ :

سفارش انجام و ابطال (fill & kill) سفارش محدودی است که بلافاصله پس از ورود باید اجرا شود و در صورت عدم اجرای تمام یا بخشی از آن، مقدار باقیمانده به صورت خودکار از سامانه حذف خواهد شد. امکان ورود این سفارش در مرحله پیش‌گشایش وجود ندارد؛

▪ بند ۴ :

سفارش همه یا هیچ (All or Non) سفارش محدودی است که اجرای آن منوط به معامله کل سفارش است. در صورت عدم امکان معامله کل سفارش بلافاصله بعد از ورود، سفارش به صورت خودکار از سامانه حذف می‌شود. امکان ورود این سفارش در مرحله پیش‌گشایش وجود ندارد .

○ ماده ۱۳ :

اعتبار زمانی سفارش‌ها به شرح ذیل می‌باشد:

▪ بند ۱ :

سفارش روز (Day): سفارشی است که اعتبار آن در پایان روز معاملاتی به اتمام می‌رسد و به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود؛

▪ بند ۲ :

سفارش جلسه (Session): سفارشی است که اعتبار آن در پایان جلسه رسمی معاملاتی به اتمام می‌رسد و به صورت خودکار از سامانه معاملاتی حذف می‌شود؛

▪ بند ۳ :

سفارش بدون محدودیت زمانی (Good Till Cancel): این سفارش تا زمانی که توسط کارگزار حذف نشود در سامانه معاملاتی باقی مانده و معتبر می‌باشد؛

▪ بند ۴ :

سفارش مدت‌دار (Good Till Date): سفارشی است که اعتبار آن در پایان تاریخی که در زمان ورود سفارش مشخص شده به اتمام می‌رسد و پس از آن به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود؛

▪ بند ۵ :

سفارش زمانی (Sliding Validity): کارگزار در زمان ورود سفارش، تعداد روزهای مشخصی (T) را جهت اعتبار سفارش مشخص می‌کند. این سفارش تا تاریخی که معادل تاریخ ورود سفارش به علاوه تعداد روزهای تعیین شده (T) است، معتبر بوده و پس از آن به صورت خودکار از سامانه معاملات حذف می‌شود .

○ ماده ۱۴ :

اولویت سفارش‌ها در سامانه معاملات بر حسب نوع سفارش، به ترتیب به شرح زیر می‌باشد:

الف) سفارش با قیمت باز و باز – محدود؛

ب) سفارش به قیمت گشایش؛

ج) سفارش محدود.

• فصل پنج - توقف نماد معاملاتی :

○ ماده ۱۵ :

نماد معاملاتی اوراق بهادار پذیرش شده در بورس در موارد زیر توسط بورس متوقف می شود :

▪ بند ۱ :

یک روز کاری قبل از برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام براساس اطلاعیه دعوت به مجمع منتشره توسط ناشر در سایت رسمی افشای اطلاعات ناشران ثبت شده نزد سازمان؛

▪ بند ۲ :

یک روز کاری قبل از برگزاری جلسه هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده جهت تصمیم گیری در خصوص تغییر سرمایه براساس اطلاعیه منتشره توسط ناشر در سایت رسمی افشای اطلاعات ناشران ثبت شده نزد سازمان؛

▪ بند ۳ :

حذف شد.

▪ تبصره :

در صورت وجود زیرساخت های فنی درخصوص بند ۱، بورس می تواند نماد معاملاتی اوراق بهادار پذیرش شده را در روز برگزاری مجامع عمومی صاحبان سهام متوقف نماید .

○ ماده ۱۶ :

حذف شد.

▪ تبصره :

حذف شد.

○ ماده ۱۶ مکرر :

نماد معاملاتی به صورت خودکار بلافاصله پس از ارسال اطلاعات با اهمیت موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان، به صورت زیر متوقف و بازگشایی می شود:

الف) اگر اطلاعات با اهمیت در "گروه الف" موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان قرار داشته باشد:

در صورت افشای اطلاعات با اهمیت، نماد معاملاتی به طور خودکار متوقف شده و در اولین جلسه معاملاتی بعد بازگشایی خواهد شد؛

ب) اگر اطلاعات با اهمیت در "گروه ب" موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان قرار داشته باشد:

۱- در صورتی که اطلاعات با اهمیت تا ۹۰ دقیقه قبل از پایان جلسه معاملاتی ارسال شود، نماد معاملاتی به طور خودکار، به مدت ۶۰ دقیقه متوقف و بعد از آن بازگشایی می شود؛

۲- در صورت افشای اطلاعات با اهمیت در ۹۰ دقیقه پایانی جلسه معاملاتی، نماد معاملاتی به طور خودکار متوقف شده و در جلسه معاملاتی بعد بازگشایی خواهد شد؛

۳- در صورتی که اطلاعات با اهمیت در ساعت خارج از بازار منتشر شود، نماد معاملاتی در ۹۰ دقیقه ابتدایی جلسه معاملاتی بعد بازگشایی خواهد شد.

▪ تبصره ۱ :

در صورت عدم رعایت ضوابط افشای اطلاعات با اهمیت یا وجود هرگونه ابهام در انتشار اطلاعات با اهمیت، سازمان می تواند رأساً یا به پیشنهاد بورس، ضمن انتشار پیام شفاف سازی در خصوص دلایل توقف (فرم س-۵)، نماد ناشر را جهت رفع ابهام یا اصلاح اطلاعات منتشر شده حداکثر برای ۲ روز کاری متوقف نگه دارد. در صورت عدم رفع ابهام یا عدم اصلاح اطلاعات از سوی ناشر پس از مدت تعیین شده، سازمان مطابق فرم س-۶، ضمن افشا به عموم در خصوص عدم همکاری ناشر، بازگشایی نماد را به بورس اعلام می نماید .

▪ تبصره ۲ :

بازگشایی نماد مطابق ترتیبات ماده ۲۲ صورت می گیرد که با توجه به اطلاعات بااهمیت موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکتهای ثبت شده نزد سازمان، اگر در گروه (الف) قرار داشته باشد حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه نوسان و اگر در گروه (ب) قرار داشته باشد حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه نوسان انجام می گیرد .

○ ماده ۱۷ :

حذف شد.

▪ تبصره :

حذف شد.

○ ماده ۱۷ مکرر :

در صورتی که قیمت پایانی سهم طی ۵ روز معاملاتی متوالی در دامنه عادی نوسان قیمت، بیش از ۲۰ درصد افزایش یا کاهش داشته باشد، بورس موظف است در اولین زمان ممکن از لحاظ فنی نماد معاملاتی را متوقف و از ناشر درخواست ارائه اطلاعات شفاف سازی درخصوص علت نوسان قیمت سهم نماید. نماد متوقف شده در روز معاملاتی بعد با محدودیت دامنه نوسان بازگشایی خواهد شد.

▪ تبصره ۱ :

در صورتیکه ناشر اطلاعات شفاف سازی منتشر ننماید، بورس موظف است عدم ارائه اطلاعات شفاف سازی ناشر را مطابق فرم ب-۷ به عموم اعلام نماید.

▪ تبصره ۲ :

همزمان با توقف نماد معاملاتی، معاملات کلیه اوراق بهادار مرتبط با آن نماد (حق تقدم سهام و اوراق مشتقه) متوقف می شود .

▪ تبصره ۳ :

تغییرات قیمت و تعداد روزهای معاملاتی موضوع این ماده، توسط هیئت مدیره بورس قابل بازنگری است. در صورت بازنگری، حداقل ۱۰ روز کاری قبل از اجرا به بازار توسط بورس اعلام می شود.

▪ تبصره ۴ :

در صورتیکه در زمان توقف موضوع این ماده، ناشر اطلاعات با اهمیت منتشر کند، مطابق با ماده ۱۶ مکرر با آن رفتار خواهد شد.

○ ماده ۱۷ مکرر ۱ :

در صورتیکه قیمت پایانی سهم طی ۱۵ روز معاملاتی متوالی در دامنه عادی نوسان قیمت، بیش از ۵۰ درصد افزایش یا کاهش داشته باشد، بورس موظف است در اولین زمان ممکن از لحاظ فنی نماد معاملاتی را متوقف کرده و از ناشر درخواست برگزاری کنفرانس اطلاع رسانی نماید. نماد معاملاتی حداکثر پس از ۲ روز کاری با محدودیت دامنه نوسان بازگشایی خواهد شد.

▪ تبصره ۱ :

ناشر پذیرفته شده موظف است اطلاعات حاصل از کنفرانس اطلاع رسانی را با رعایت ضوابط دستورالعمل اجرایی افشا اطلاعات شرکت های ثبت شده نزد سازمان و حداکثر ۲ روز کاری پس از توقف نماد معاملاتی افشا نماید .

▪ تبصره ۲ :

در صورتیکه ناشر پذیرفته شده کنفرانس اطلاع رسانی برگزار ننماید یا اطلاعات کنفرانس اطلاع رسانی را منتشر نکند، بورس موظف است مطابق فرم ب-۸ موضوع را به عموم افشا نماید.

▪ تبصره ۳ :

مسئولیت ارائه و افشای اطلاعات بر عهده مدیران شرکت (هیئت مدیره و مدیرعامل) بوده و تفویض آن به سایر اشخاص رافع مسئولیت آنان نمی باشد.

▪ تبصره ۴ :

بورس و ناشر پذیرفته شده ملزم هستند جهت برگزاری کنفرانس اطلاع رسانی به صورت تلفنی یا مجازی، بستری امن، عمومی و قابل اتکا جهت اطلاع اشخاص از مفاد کنفرانس فراهم نمایند.

▪ تبصره ۵ :

همزمان با توقف نماد معاملاتی، معاملات کلیه اوراق بهادار مرتبط با آن نماد (حق تقدم سهام و اوراق مشتقه) متوقف می شود.

▪ تبصره ۶ :

تغییرات قیمت و تعداد روزهای معاملاتی موضوع این ماده، توسط هیئت مدیره بورس قابل بازنگری است. در صورت بازنگری، حداقل ۱۰ روزکاری قبل از اجرا به بازار توسط بورس اعلام می شود.

▪ تبصره ۷ :

در صورتیکه در زمان توقف موضوع این ماده، ناشر اطلاعات بااهمیت منتشر کند، مطابق با ماده ۱۶ مکرر با آن رفتار خواهد شد .

▪ تبصره ۸ :

در صورتی که طی مدت ذکر شده در این ماده، نماد به دلیل موضوع ماده ۱۷ مکرر متوقف و بازگشایی گردد، قیمت مرجع موضوع این ماده، قیمت پایانی روز بازگشایی خواهد بود.

○ ماده ۱۷ مکرر ۲ :

بورس، ورقه بهادار ناشر پذیرفته شده را مطابق مواد ۳۸، ۳۹ مکرر، ۴۰ مکرر و ۴۱ دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران تعلیق یا لغو پذیرش می نماید .

○ ماده ۱۸ :

در صورتیکه معاملات اوراق بهادار مظنون به استفاده از اطلاعات نهانی یا دستکاری قیمت باشد، بورس می‌تواند ضمن اعلام به عموم نماد معاملاتی اوراق بهادار را متوقف نماید. بازگشایی نماد معاملاتی پس از بررسی‌های لازم، با محدودیت دامنه نوسان حداکثر یک روز معاملاتی خواهد بود.

○ ماده ۱۹ :

بورس باید دلیل توقف نماد معاملاتی را همزمان با توقف نماد معاملاتی اطلاع‌رسانی نماید. همچنین بورس مکلف است حداقل ۱۵ دقیقه قبل از بازگشایی نماد معاملاتی مراتب را به اطلاع عموم برساند.

○ ماده ۱۹ مکرر :

در صورتی که ظن دستکاری بازار (مبتنی بر اطلاعات یا معاملات) یا خرید و فروش متکی بر اطلاعات نهانی وجود داشته باشد، سازمان می‌تواند راساً یا به پیشنهاد بورس نماد معاملاتی ناشر پذیرفته شده را تا ۵ روز کاری با اطلاع به بازار متوقف نماید (فرم س-۷). پس از دوره توقف، بازگشایی نماد مطابق ترتیبات ماده ۲۲ با حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه نوسان خواهد بود .

○ ماده ۱۹ مکرر ۱ :

در موارد ذیل سازمان می‌تواند طبق فرآیند شرح داده شده، راساً یا به پیشنهاد بورس نماد معاملاتی را تعلیق نماید .

۱- ناشر اطلاعات بااهمیت موضوع ماده ۱۳ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان را به موقع افشا نکرده باشد.

۲- ظن تقلب یا دستکاری در اطلاعات منتشره یا صورت‌های مالی ناشر وجود داشته باشد.

۳- نیاز به بررسی وضعیت شفافیت اطلاعاتی ناشر وجود داشته باشد.

▪ بنداً :

در صورت بروز هر یک از موارد فوق، سازمان نماد معاملاتی را ۱۰ روز کاری تعلیق نموده و بلافاصله به ناشر اعلام می‌کند و مراتب را مطابق فرم س-۸ به عموم افشا می‌نماید. در صورتیکه ناشر طی این مدت، اطلاعات درخواست شده

را ارائه ننماید یا مطابق فرم س-۱۰ پیشنهادی مبنی بر درخواست مهلت مشخص (حداکثر ۱۰ روز کاری) به سازمان ارائه نکند، سازمان به ناشر اخطار داده و مکاتبات را مطابق فرم س-۹ به عموم افشا می نماید. در صورت ارسال اطلاعات توسط ناشر به سازمان در دوره تعلیق، اطلاعات جدید به بازار اعلام و نماد معاملاتی در روز معاملاتی بعد مطابق ترتیبات ماده ۲۲ بازگشایی می گردد .

▪ **بند ب :**

بعد از اتمام دوره تعلیق، در صورت عدم تأیید مهلت درخواستی ناشر توسط سازمان، نماد معاملاتی مطابق ترتیبات ماده ۲۲ بازگشایی شده و به کارگزاران اعلام می شود که معاملات نماد فقط به صورت "معامله تحت احتیاط" با اخذ فرم "اطلاع از ابهام" (فرم س-۱۱) توسط سرمایه گذاران امکانپذیر است .

▪ **بند ج :**

در صورت تأیید مهلت درخواستی ناشر توسط سازمان یا نیاز به بررسی بیشتر موارد فوق، سازمان می تواند حداکثر تا ۱۰ روز کاری دیگر نماد را به حالت تعلیق نگه دارد. در صورت عدم وصول اطلاعات جدید و یا عدم دریافت پیشنهاد ناشر مبنی بر برنامه زمانی افشا، نماد معاملاتی مطابق ترتیبات ماده ۲۲ بازگشایی شده و به کارگزاران اعلام می شود که معاملات نماد فقط به صورت "معامله تحت احتیاط" با اخذ فرم "اطلاع از ابهام" (فرم س-۱۱) توسط سرمایه گذاران امکانپذیر است. در صورتی که ناشر در نوبت دوم، مهلت اضافی برای افشای اطلاعات جدید درخواست نماید، با تأیید سازمان، ۱۰ روز کاری فوق تا ۲۰ روز کاری قابل افزایش است .

▪ **تبصره ۱ :**

پس از رفع دلایل بندهای ۱ تا ۳ موضوع این ماده، با اعلام سازمان به عموم، معاملات از حالت "معامله تحت احتیاط" به حالت عادی بازگشته و تکمیل فرم "اطلاع از ابهام" ضرورت نخواهد داشت .

▪ **تبصره ۲ :**

در صورت بروز رویدادهای خارج از بندهای ۱ تا ۳ موضوع این ماده، هیئت مدیره سازمان نسبت به تداوم تعلیق یا بازگشایی نماد به همراه اقدامات لازم جهت شفاف سازی تصمیم گیری خواهد نمود .

▪ تبصره ۳ :

در صورت عدم افشا یا ارائه اطلاعات در هرکدام از مهلت های مقرر در این ماده، سازمان علاوه بر اعلام به عموم، عبارت ذیل را در فرم های س-۹ و س-۱۱ قید می کند. "از این تاریخ به تخلفات احتمالی مدیران و ناشر مطابق قوانین و مقررات مربوطه رسیدگی می شود. چنانچه موضوع واجد وصف مجرمانه نیز باشد، مراتب در اجرای ماده ۵۲ قانون بازار اوراق بهادار از طریق مراجع قضایی کیفری پیگیری خواهد شد."

▪ تبصره ۴ :

سازمان می تواند در صورت مشاهده هر یک از بندهای ۱ تا ۳ موضوع این ماده از ناشر درخواست ارائه اطلاعاتی شفاف سازی نماید .

▪ تبصره ۵ :

بورس موظف است فهرست ناشرانی که نماد آنها توسط سازمان تعلیق شده یا معاملات آن تحت احتیاط است را از طریق سایت رسمی خود به عموم اعلام نماید. این فهرست شامل نام و نماد معاملاتی ناشر، دلیل حضور در فهرست و اسامی اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل است .

▪ تبصره ۶ :

بورس موظف است نمادهای معاملاتی که با اعلام سازمان تعلیق شده اند را در تاریخ اعلام شده در اطلاعیه شفاف سازی سازمان یا حداکثر زمان مقرر در این ماده، مطابق ترتیبات ماده ۲۲ بازگشایی نماید .

• فصل شش - بازگشایی نماد معاملاتی :

○ ماده ۲۰ :

بازگشایی نمادهای معاملاتی ورقه بهادار توسط بورس، مطابق ترتیبات ماده ۲۲ این دستورالعمل، طبق شرایط زیر انجام میشود:

▪ بند ۱ :

حداکثر دو روز کاری پس از برگزاری مجمع عمومی عادی ناشر پذیرفته شده که تصمیمات آن تصویب صورت های مالی یا تقسیم سود باشد، حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه نوسان؛

▪ بند ۲ :

حداکثر دو روز کاری پس از برگزاری مجمع عمومی عادی که موضوع آن سایر موارد غیر از بند ۱ باشد، حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه نوسان؛

▪ بند ۳ :

حداکثر دو روز کاری پس از برگزاری مجمع عمومی فوق العاده‌ای که تصمیمات آن منجر به تغییر سرمایه ناشر پذیرفته شده نگردد، حراج ناپیوسته با محدودیت دامنه نوسان؛

▪ بند ۴ :

حداکثر دو روز کاری پس از برگزاری مجمع عمومی و یا جلسه هیأت مدیره در خصوص تغییر سرمایه، حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه نوسان؛

▪ بند ۵ :

حذف شد.

▪ بند ۶ :

حذف شد.

▪ تبصره :

مواعد زمانی جهت بازگشایی نمادهای موضوع این ماده، در شرایط خاص و با دستور مدیرعامل بورس می‌تواند حداکثر با دو روز کاری تأخیر اعمال گردد.

○ ماده ۲۱ :

حذف شد.

○ ماده ۲۲ :

بازگشایی نماد معاملاتی از طریق حراج ناپیوسته ۳۰ دقیقه ای با اعمال یک مرحله پیش‌گشایش، شروع و با اجرای حراج ناپیوسته پایان می‌یابد. پس از این مرحله، معاملات از طریق حراج پیوسته در زمان باقیمانده تا پایان جلسه معاملاتی و در دامنه نوسان مجاز روزانه قیمت انجام می‌شود. قیمت مرجع در دوره حراج پیوسته، قیمت کشف شده از طریق حراج ناپیوسته است.

▪ تبصره ۱ :

در صورتی که در دوره حراج ناپیوسته معامله‌ای صورت نپذیرد یا، معاملات انجام شده در دوره حراج ناپیوسته توسط بورس تایید نگردد، به تشخیص بورس و پس از اطلاع رسانی، حراج ناپیوسته موضوع این ماده برای یکبار دیگر در همان جلسه معاملاتی یا در ۹۰ دقیقه ابتدایی جلسه معاملاتی بعد قابل تکرار است. به هر ترتیب در صورت عدم کشف قیمت، آخرین قیمت پایانی نماد معاملاتی، قیمت مرجع در دوره حراج پیوسته خواهد بود .

▪ تبصره ۲ :

در خصوص قیمت گذاری حق تقدم سهام برای اولین بار پس از افزایش سرمایه و در زمان عرضه حق تقدم استفاده نشده در صورت عدم کشف قیمت پس از دو نوبت حراج ناپیوسته، حراج ناپیوسته تا کشف قیمت تکرار می‌شود .

▪ تبصره ۳ :

در تمامی مواد این دستورالعمل، حراج ناپیوسته بدون محدودیت دامنه نوسان صورت می‌گیرد، مگر اینکه نوع محدودیت به صورت صریح بیان شده باشد .

▪ تبصره ۴ :

در کلیه مواردی که در این دستورالعمل بازگشایی بدون محدودیت دامنه نوسان صورت می‌گیرد، حجم مبنا یک در نظر گرفته می‌شود .

• فصل هفت - دامنه نوسان روزانه قیمت و محدودیت حجمی :

○ ماده ۲۳ :

دامنه نوسان روزانه قیمت اوراق بهادار و حق تقدم، حجم مبنای اوراق بهادار، محدودیت حجمی و واحد پایه سفارش با پیشنهاد هیأت مدیره بورس به تأیید هیأت مدیره سازمان خواهد رسید. بورس باید ۳ روز کاری قبل از اعمال تغییرات موارد فوق، مراتب را اطلاع رسانی نماید .

▪ تبصره ۱ :

در مورد اوراق بهاداری که دارای بازارگردان می باشند، دامنه نوسان روزانه قیمت طبق مقررات بازارگردانی است .

▪ تبصره ۲ :

بورس می تواند به درخواست کارگزار محدودیت حجم هر سفارش را جهت انجام معاملات بیشتر از یک میلیون سهم یا حق تقدم اعمال ننماید .

▪ تبصره ۳ :

بورس می تواند در عرضه های اولیه محدودیت حجم هر سفارش را برای کارگزاران خریدار و فروشنده متناسب با سهمیه هر کارگزار تغییر دهد .

○ ماده ۲۴ :

در صورتیکه حجم معاملات انجام شده در بازار عادی سهم مساوی یا بیشتر از حجم مبنای شرکت باشد، قیمت پایانی سهم برابر با میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملاتی در بازار عادی خواهد بود، در غیر این صورت، قیمت پایانی به شرح زیر محاسبه می گردد :

(تفاوت میانگین موزون قیمت سهام معامله شده تسهت به قیمت پایانی روز قبل * حجم معاملات انجام شده در بازار عادی سهم تقسیم بر حجم مبنا) + قیمت پایانی روز قبل

▪ تبصره :

قیمت پایانی نمادهای معاملاتی اوراق مشارکت و حق تقدم سهام برابر با میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده نماد طی جلسه معاملاتی در بازار عادی خواهد بود .

- فصل هشت - گره معاملاتی :

- ماده ۲۵ :

گره معاملاتی وضعیتی است که :

- بند ۱ :

در آن یک نماد معاملاتی به رغم برخورداری از صف سفارش خرید یا فروش در پایان جلسه معاملاتی حداقل معادل یک برابر حجم مبنا برای شرکت‌هایی با ۳ میلیارد سهم و بیشتر و دو برابر حجم مبنا برای سایر شرکت‌ها، به علت عدم تقارن قیمت‌های درخواست خرید و فروش، حداقل به مدت ۵ جلسه معاملاتی متوالی مورد معامله قرار نگیرد یا متوسط معاملات روزانه آن در این دوره (به استثنای معاملات در بازار معاملات عمده)، کمتر از ۵ درصد حجم مبنا باشد؛

- بند ۲ :

کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در سقف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد؛

- بند ۳ :

کلیه معاملات یک نماد معاملاتی در ۵ جلسه معاملاتی متوالی در کف دامنه نوسان روزانه قیمت باشد .

- ماده ۲۶ :

فهرست شرکت‌های مشمول گره معاملاتی توسط بورس استخراج و حداکثر تا پیش از شروع روز معاملاتی از طریق سامانه معاملات و همچنین سایت رسمی شرکت به اطلاع عموم می‌رسد .

- ماده ۲۷ :

مقررات گره معاملاتی در مورد سهام برخی شرکتها به تشخیص مدیرعامل بورس می‌تواند حداکثر تا ۵ روز کاری اعمال نگردد .

○ ماده ۲۸ :

برای نمادهای معاملاتی که بر اساس اعلام بورس مشمول گره معاملاتی می‌شوند، در ابتدای روز معاملاتی بعد بازگشایی نماد مطابق ترتیبات ماده ۲۲ انجام می‌گیرد.

▪ تبصره :

حذف شد.

• فصل نه - تأیید معاملات :

○ ماده ۲۹ :

تمامی معاملات اوراق بهادار در بورس، در صورتی قطعیت می‌یابد که به تأیید بورس برسد .

○ ماده ۳۰ :

مدیرعامل بورس صرفاً در شرایط زیر، می‌تواند بخشی از معاملات اوراق بهادار را حداکثر تا پایان روز برگزاری جلسه معاملاتی تأیید ننماید :

▪ بند ۱ :

براساس تقاضای کارگزار به دلیل وقوع آن دسته از اشتباهاتی که طبق مقررات مصوب هیأت مدیره سازمان احصاء می‌شود؛

▪ بند ۲ :

خطای معاملاتی متأثر از اشکال سامانه معاملات؛

▪ بند ۳ :

مازاد سهام یا حق تقدم سهام فروخته شده بیش از مقداری که مشمول تعریف معاملات عمده می‌گردد، از یک کد معاملاتی و طی یک جلسه معاملاتی .

▪ بند ۴ :

تمام معاملات یا صرفاً معاملات بیش از سهمیه، در صورت عدم رعایت سهمیه اعلام شده برای خرید یا فروش اوراق بهادار؛

▪ بند ۵ :

سایر موارد طبق قوانین و مقررات.

▪ تبصره ۱ :

کلیه مدارک و سوابق معاملات تأیید نشده باید نگهداری شده و حسب درخواست به سازمان ارائه گردد .

▪ تبصره ۲ :

عرضه‌های اولیه و عرضه‌های سهام شرکت‌های دولتی در راستای خصوصی‌سازی و معامله آخرین روز حق تقدم استفاده نشده، مشمول بند ۳ نمی‌باشند .

○ ماده ۳۱ :

در صورتی که ظن دستکاری قیمت یا استفاده از اطلاعات نهانی وجود داشته باشد، بورس می‌تواند معاملاتی را که با نوسان غیرعادی قیمت یا حجم غیرعادی انجام شود، تأیید ننماید .

• فصل ده - ضوابط کلی معاملات عمده :

○ ماده ۳۲ :

معاملات عمده در بازاری مجزا که به همین منظور در سامانه معاملاتی ایجاد شده انجام می‌شود. در این معاملات دامنه نوسان روزانه قیمت و محدودیت حجمی اعمال نمی‌شود .

▪ تبصره :

برای انجام معاملات عمده، نماد سهم در بازار عادی باید باز باشد .

○ ماده ۳۳ :

عرضه سهام در معاملات عمده باید به صورت یکجا و از یک فروشنده باشد.

▪ تبصره :

مشتری موضوع این ماده می‌تواند یک کد تجمیعی با رعایت مقررات مصوب سازمان باشد.

○ ماده ۳۴ :

برای انجام معامله عمده، کارگزار فروشنده باید درخواست کتبی خود مبنی بر فروش سهام یا حق تقدم سهام را به همراه اطلاعات و مستندات زیر، در قالب فرمت اطلاعاتی عرضه عمده مصوب بورس ارائه نماید :

▪ بند ۱ :

تعداد سهام یا حق تقدم سهام قابل عرضه؛

▪ بند ۲ :

قیمت پایه؛

▪ بند ۳ :

تاریخ شروع رقابت؛

▪ بند ۴ :

نام عرضه کننده به همراه تصویر سفارش فروش؛

▪ بند ۵ :

شرایط فروش از جمله نقدی و اقساطی بودن ثمن معامله و در خصوص معاملات اقساطی، نحوه تقسیط و وثایق مورد نیاز؛ حداقل حصة نقدی در تمامی معاملات عمده ۱۰ % می‌باشد.

▪ بند ۶ :

مدارکی دال بر مالکیت یا نمایندگی عرضه‌کننده در انتقال حقوق مالی و غیرمالی سهام یا حق تقدم سهام؛

▪ بند ۷ :

قرارداد پیشنهادی فروش - ضروری است در توافقنامه فی‌مابین خریدار و فروشنده قید شود که در صورتی که خریدار هر یک از اقساط خود را پرداخت نکند، سپرده حضور در رقابت به‌عنوان خسارت فروشنده تلقی می‌شود.

▪ بند ۸ :

اعلام مهلت تسویه طبق مقررات؛

▪ بند ۹ :

سایر اطلاعات به درخواست بورس.

▪ تبصره :

اطلاعات موضوع این ماده کتباً توسط فروشنده به کارگزار وی ارائه و پس از تأیید صحت مستندات اخذ شده توسط کارگزار فروشنده به بورس تحویل می‌گردد .

○ ماده ۳۵ :

عرضه سهام و حق تقدم سهام و ثبت سفارش خرید برای معاملات کنترلی و معاملات مدیریتی غیر کنترلی طبق ترتیبات زیر می‌باشد؛

▪ بند ۱ :

درخواست عرضه این معاملات حداقل ۲۰ روز کاری و حداکثر ۶۰ روز تقویمی قبل از تاریخ عرضه باید در دبیرخانه بورس ثبت و در صورت تطبیق اطلاعیه عرضه با مقررات به تشخیص بورس، از طریق سایت رسمی بورس اطلاع‌رسانی شود.

▪ بند ۲ :

حداقل ۶ روز کاری قبل از عرضه، اطلاعات و مستندات موضوع ماده ۲ "ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران (مصوب شورای عالی بورس)" باید به صورت کامل به کارگزار ارائه گردد و کارگزار پس از شناسایی متقاضی و کنترل تکمیل بودن اطلاعات، مدارک و مستندات، آن را به همراه نظر خود مبنی بر رعایت معیارهای مذکور، طی همان روز به بورس و سازمان ارائه نماید. در صورت عدم تکمیل مدارک و مستندات، کارگزار مکلف است مراتب نقص مدارک را ظرف یک روز کاری به متقاضی اعلام نماید .

▪ بند ۳ :

بورس باید بر اساس معیارهای ماده ۲ "ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران (مصوب شورای عالی بورس)" آن موارد را بررسی و اظهار نظر خود را در خصوص رعایت معیارهای مذکور حداکثر تا ۳ روز کاری قبل از عرضه به سازمان اعلام نماید .

▪ تبصره ۱ :

در معاملات عمده، کارگزار خریدار در صورتی مجاز به ورود سفارش به سامانه معاملاتی است که معادل ۱۰ درصد ارزش سهام یا حق تقدم سهام موضوع معامله براساس قیمت پایه را به صورت نقد یا ضمانت نامه بانکی بدون قید و شرط به نفع شرکت سپرده گذاری مرکزی از مشتری دریافت و حسب مورد به حساب شرکت سپرده گذاری مرکزی واریز یا به این شرکت تحویل دهد و تأییدیه شرکت مزبور را مبنی بر اخذ تضامین مربوطه به بورس ارایه کند.

▪ تبصره ۲ :

در صورتی که کارگزار خریدار قبل از انجام معامله، انصراف کتبی خود را از ادامه رقابت اعلام نماید یا چنانچه کارگزار خریدار موفق به انجام معامله نگردد، سپرده وی با تأیید بورس مبنی بر عدم مغایرت اقدامات کارگزار با مقررات در جریان معامله مذکور، حداکثر تا دو روز کاری پس از زمان انصراف یا انجام معامله، توسط شرکت سپرده گذاری مرکزی عودت داده میشود .

○ ماده ۳۶ :

ثبت سفارش خرید برای معاملات عمده غیر مدیریتی طبق ترتیبات زیر امکان پذیر خواهد بود:

▪ بند ۱ :

درخواست عرضه این معاملات حداقل ۵ روز کاری و حداکثر ۶۰ روز تقویمی قبل از تاریخ عرضه باید در دبیرخانه بورس ثبت و در صورت تطبیق اطلاعیه عرضه با مقررات به تشخیص بورس، از طریق سایت رسمی بورس اطلاع‌رسانی شود.

▪ بند ۲ :

متقاضیان باید ضمن ارائه اطلاعات و مستندات لازم جهت شناسایی کامل آنها توسط کارگزار، رعایت معیارهای ماده ۲ "ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران (مصوب شورای عالی بورس)" را تأیید نمایند .

▪ بند ۳ :

در صورتی که کارگزار یا بورس تا قبل از قطعی شدن معامله شواهدی دال بر عدم رعایت "ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران (مصوب شورای عالی بورس)" مشاهده نمایند، باید مراتب را به سازمان منعکس نماید .

○ ماده ۳۷ :

بورس می‌تواند از انتشار اطلاعیه عرضه عمده در صورتی که شرایط اعلامی توسط عرضه‌کننده مغایر اصل منصفانه بودن و شفافیت بازار باشد، خودداری نماید .

○ ماده ۳۸ :

مندرجات اطلاعیه عرضه عمده پس از انتشار توسط بورس، قابل تغییر نیست. لذا هرگونه تغییر مفاد اطلاعیه عرضه عمده به منزله انصراف فروشنده تلقی می‌شود .

○ ماده ۳۹ :

در صورت انتشار آگهی فروش در جراید، توسط فروشنده، اطلاعات مندرج در آن نباید با اطلاعات ارایه شده به بورس مغایرت داشته باشد. در صورت مغایرت، اطلاعات منتشر شده در سایت رسمی بورس مبنای انجام معامله می‌باشد .

○ ماده ۴۰ :

نماد معامله عمده، حداکثر قبل از یک ساعت پایانی جلسه معاملاتی گشایش می‌یابد. در صورتی که به دلایل فنی یا اجرایی، شرایط گشایش نماد در این مهلت مهیا نگردد، رقابت به جلسه معاملاتی بعد موکول می‌شود .

▪ تبصره :

بورس باید مستندات مربوط به دلایل موضوع این ماده را در سوابق خود نگهداری نماید و حسب مورد به سازمان ارائه نماید .

○ ماده ۴۱ :

حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش در معاملات عمده مانند بازار عادی است .مدیرعامل بورس می‌تواند حداقل تغییر قیمت مجاز هر سفارش را برای یک معامله عمده تغییر دهد، لیکن باید قبل از شروع جلسه معاملاتی بعد، مراتب را به اطلاع عموم برساند .

○ ماده ۴۲ :

در معاملات عمده، هر کارگزار خریدار تنها می‌تواند در قالب یک سفارش خرید رقابت نماید و امکان شرکت در رقابت توسط یک کارگزار با سفارش‌های مختلف برای چند شخص یا گروه وجود ندارد .

○ ماده ۴۳ :

هر کارگزار در یک معامله عمده نمی‌تواند همزمان در دو سمت عرضه و تقاضا فعالیت نماید .

○ ماده ۴۴ :

در معاملات عمده، تعداد سهام یا حق تقدم سهام هر سفارش خرید باید برابر تعداد سهام یا حق تقدم سهام اعلام شده در اطلاعیه عرضه عمده باشد. همچنین قیمت سفارش‌های خرید نباید کمتر از قیمت پایه باشد .

○ ماده ۴۵ :

کاهش قیمت سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی یا ورود سفارش با قیمتی کمتر از بالاترین سفارش خرید ثبت شده در سامانه معاملاتی، مجاز نمی‌باشد و حذف سفارش خرید، صرفاً در صورت ثبت سفارش خرید با قیمت بالاتر در سامانه معاملاتی مجاز است .

○ ماده ۴۶ :

عرضه توسط کارگزار فروشنده تنها در صورتی مجاز است که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید در سامانه معاملاتی حداقل سه دقیقه گذشته باشد .

○ ماده ۴۷ :

در صورتی که از زمان ثبت بهترین سفارش خرید، ۱۵ دقیقه گذشته باشد و سفارش خریدی با قیمت بالاتر طی این مدت ثبت نشده باشد، و قیمت این سفارش مساوی یا بیشتر از قیمت پایه باشد، عرضه به بهترین سفارش خرید، از طریق کارگزار فروشنده یا به صورت خودکار در سامانه معاملاتی انجام خواهد شد. در هر حال بعد از گذشت ۱۵ دقیقه، ادامه رقابت توسط کارگزاران خریدار مجاز نمی‌باشد .

○ ماده ۴۸ :

در صورتی که در پایان جلسه معاملاتی، زمان ثبت بهترین سفارش خرید ثبت شده قبل از ده دقیقه پایانی بوده و قیمت این سفارش مساوی یا بیشتر از قیمت پایه باشد عرضه به بهترین سفارش خرید، از طریق کارگزار فروشنده یا به صورت خودکار در سامانه معاملاتی انجام خواهد شد .

○ ماده ۴۹ :

نحوه اجرای فنی مواد ۴۷ و ۴۸ در سامانه معاملاتی توسط بورس تعیین می‌شود .عدم اقدام کارگزار فروشنده مطابق روش‌های اجرایی تعیین شده توسط بورس تخلف محسوب شده و موضوع جهت رسیدگی به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد .

○ ماده ۵۰ :

در صورت ثبت سفارش خرید در ده دقیقه پایانی بازار، ادامه رقابت به جلسه معاملاتی بعد موکول شده و کارگزار دارای بهترین سفارش خرید موظف است سفارش خود را با بهترین قیمت روز قبل، در ابتدای جلسه معاملاتی بعد وارد سامانه نماید .

○ ماده ۵۱ :

در صورتی که فروشنده به هر دلیلی از انجام معامله منصرف شود، باید قبل از شروع جلسه رسمی معاملاتی هر روز، انصراف خود را کتباً از طریق کارگزار فروشنده در دبیرخانه بورس ثبت نماید. در این صورت عرضه انجام نمی‌شود. در صورت اعلام انصراف پس از شروع جلسه معاملاتی، به انصراف مذکور در آن جلسه معاملاتی ترتیب اثر داده نخواهد شد و ملاک تصمیم‌گیری در این خصوص، زمان ثبت انصراف در دبیرخانه بورس خواهد بود .

○ ماده ۵۲ :

در صورتی که به هر دلیلی عرضه‌کننده از فروش سهام یا حق تقدم سهامی که اطلاعیه عرضه عمده آن توسط بورس منتشر شده است منصرف شود، عرضه عمده هر تعداد سهم از نماد معاملاتی که فروشنده از انجام معامله عمده آن انصراف داده است، توسط همان فروشنده، مستلزم درخواست مجدد کارگزار فروشنده جهت عرضه سهام مذکور به بورس و طی تشریفات معامله عمده حداقل دو ماه پس از انصراف از انجام معامله خواهد بود .

▪ تبصره :

موضوع انصراف فروشنده جهت رسیدگی بیشتر به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد.

○ ماده ۵۳ :

در صورت تداوم معاملات عمده در چندین جلسه معاملاتی، تعهدات فروشنده و خریدار و کارگزاران آنها، موضوع این دستورالعمل، در تمامی جلسات معاملاتی مجرا است .

• فصل یازده - معاملات عمده شرایطی :

○ ماده ۵۴ :

در معاملات عمده شرایطی، کارگزار خریدار در صورتی مجاز به ورود سفارش به سامانه معاملاتی است که معادل ۱۰ درصد ارزش سهام یا حق تقدم سهام موضوع معامله براساس قیمت پایه را به صورت نقد یا ضمانت‌نامه بانکی بدون

قید و شرط به نفع شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از مشتری دریافت و حسب مورد به حساب شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز یا به این شرکت تحویل دهد و تأییدیه شرکت مزبور را مبنی بر اخذ تضامین مربوطه به بورس ارایه کند .

▪ تبصره :

در صورتی که کارگزار خریدار قبل از انجام معامله، انصراف کتبی خود را از ادامه رقابت اعلام نماید یا چنانچه کارگزار خریدار موفق به انجام معامله نگردد، سپرده وی با تأیید بورس مبنی بر عدم مغایرت اقدامات کارگزار با مقررات در جریان معامله مذکور، حداکثر تا دو روز کاری پس از زمان انصراف یا انجام معامله، توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی مسترد می‌شود .

○ ماده ۵۵ :

در صورت پرداخت حصه نقدی از سوی خریدار و ارایه سند تسویه خارج از پایایی به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی طبق آئین‌نامه معاملات اوراق بهادار در شرکت بورس اوراق بهادار تهران و قطعیت معامله، ثبت معامله در سیستم معاملاتی حداکثر تا پایان روز کاری بعد انجام خواهد شد .

▪ تبصره :

در صورت خودداری کارگزار فروشنده یا فروشنده از دریافت مستندات لازم جهت قطعی شدن معامله، کارگزار خریدار می‌تواند قرارداد موضوع بند ۷ ماده ۳۴ که به امضای خریدار رسیده است را به همراه سایر وثایق و مدارک لازم مورد اشاره در اطلاعیه عرضه عمده، جهت ثبت در سوابق به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارایه و رسید دریافت نماید .

○ ماده ۵۶ :

کارگزار خریدار باید طبق مفاد مواد ۳۵ و ۳۶ این دستورالعمل، مدارک، مستندات و اطلاعات لازم از جمله نام متقاضی یا متقاضیان خرید را که شناسایی کامل شده‌اند، همراه با ذکر تعداد و درصد دقیق مشارکت هر متقاضی حسب مورد به بورس ویا سازمان ارائه نماید. هرگونه تغییر درصد مشارکت متقاضیان متعدد خرید اعلامی تا قبل از قطعی شدن معامله، با درخواست کلیه خریداران و پس از موافقت بورس امکان پذیر است .

▪ تبصره :

در صورتی که تغییرات درخواستی در سهم مشارکت متقاضیان خرید معاملات کنترلی، منجر به تغییر سهم مشارکت یک متقاضی خرید به میزان بیش از ۱۰ درصد کل معامله عمده گردد، بورس باید موافقت سازمان را در خصوص تغییر درصد مشارکت متقاضیان خرید اخذ نماید .

○ ماده ۵۷ :

ضوابط کلی معاملات عمده، در خصوص معاملات عمده شرایطی نیز لازم الاجرا می باشد .

• فصل دوازده - معاملات حق تقدم خرید سهام :

○ ماده ۵۸ :

دارنده گواهی حق تقدم خرید سهام که مایل به فروش حق تقدم خود می باشد، در دوره پذیره نویسی به شرکت های کارگزاری مراجعه و نسبت به تکمیل درخواست فروش و تحویل گواهی حق تقدم خرید سهام به کارگزاری، اقدام می نماید .

○ ماده ۵۹ :

برای خریدار حق تقدم خرید سهام در بورس، "گواهینامه نقل و انتقال حق تقدم" صادر خواهد شد و معاملات دست دوم بر مبنای گواهینامه مذکور انجام می شود .

○ ماده ۶۰ :

گواهینامه نقل و انتقال صادره برای خریدار حق تقدم سهام در بورس، نشان دهنده کل حق تقدم های تحت تملک خریدار است. در صورتی که خریدار، دارای گواهی حق تقدم خرید آن سهم نیز باشد، کارگزار مکلف است گواهی مزبور را قبل از ارائه گواهینامه نقل و انتقال حق تقدم، از خریدار دریافت کند .

○ ماده ۶۱ :

دارنده حق تقدم خرید سهام در صورتی که مایل به پذیره نویسی سهام جدید باشد، با تأدیه مبلغ پذیره نویسی و طی کردن فرآیند آن جهت تبدیل حق تقدم به سهم اقدام می نماید و کارگزار مربوطه و بورس در این خصوص مسئولیتی نخواهند داشت .

○ ماده ۶۲ :

در صورتی که دارندگان حق تقدم خرید سهام، وجه پذیرهنویسی را در مهلت تعیین شده به حساب بانکی که در اعلامیه پذیرهنویسی ناشر پذیرفته شده قید شده است، تأدیه ننمایند، حق تقدم آنها در حکم "حق تقدم استفاده نشده" تلقی خواهد شد .

○ ماده ۶۳ :

ناشر پذیرفته شده موظف است پس از پایان مهلت پذیرهنویسی دارندگان حق تقدم، تعداد و مشخصات حق تقدم استفاده نشده را به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اعلام نماید. در هر صورت مسئولیت اعلام مشخصات افرادی که از حق تقدم خود استفاده نکرده‌اند و تعیین تعداد آن به عهده ناشر پذیرفته شده است .

○ ماده ۶۴ :

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی تمام حق تقدم‌های استفاده نشده را به یک کد معاملاتی منتقل می‌نماید و تعداد و کد معاملاتی آن را به ناشر پذیرفته شده، سازمان و بورس اعلام می‌کند .

○ ماده ۶۵ :

هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده باید حداکثر تلاش خود را در خصوص فروش حق تقدم استفاده نشده به بهترین قیمت انجام دهد .

▪ تبصره :

در صورتی که به تشخیص مدیرعامل بورس، مفاد این ماده رعایت نشود، در جهت حمایت از حقوق سهامداران ناشر پذیرفته شده، وی می‌تواند نسبت به عدم تأیید تمام یا قسمتی از معاملات مذکور اقدام نماید .

○ ماده ۶۶ :

کارگزار خریدار حق تقدم استفاده نشده، موظف است وجه پذیرهنویسی حق تقدم خریداری شده را همزمان با تسویه وجه معامله حق تقدم به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز نماید. شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، وجوه حق تقدم استفاده نشده را به کارگزار فروشنده پرداخت نموده و کارگزار فروشنده مکلف است وجوه مذکور را به حساب ناشر پذیرفته شده واریز نماید .

▪ تبصره ۱ :

در صورتی که متعهد پذیره نویس، سهامدار عمده ناشر بوده و تمایل داشته باشد بدهی ناشی از حق تقدم های استفاده نشده در عرضه عمومی ناشی از افزایش سرمایه را با مطالبات خود از ناشر تهاتر نماید باید حداقل (۳) روز قبل از اتمام دوره عرضه عمومی درخواست خود را به همراه گزارش بازرسی قانونی ناشر را مبنی بر تأیید خالص بدهی به متعهد پذیره نویس به بورس ارائه نماید. بورس با بررسی و احراز شرایط این تبصره اجازه انجام تسویه خارج از اتاق پایاپای معاملات مربوطه را مطابق با روال مربوط با فرم تسویه خارج از اتاق پایاپای صادر می نماید .

○ ماده ۶۷ :

سایر ضوابط مربوط به دادوستد حق تقدم خرید سهام، مشابه ضوابط حاکم بر معاملات سهام می باشد .

• فصل سیزده - معاملات اوراق تأمین مالی :

○ ماده ۶۸ :

پذیره نویسی اوراق تأمین مالی به قیمت بازار و نیز عرضه اولیه آن دسته از اوراق تأمین مالی که قبلاً پذیره نویسی شده اند به قیمت ثابت یا قیمت بازار که از این پس "عرضه اوراق تأمین مالی" نامیده می شود، تابع مقررات این فصل است .

▪ تبصره ۱ :

در صورت پذیره نویسی اوراق تأمین مالی با مجوز سازمان در بورس، این اوراق پذیرفته شده محسوب شده و امکان معاملات ثانویه آن فراهم می باشد .

▪ تبصره ۲ :

روش عرضه اولیه به درخواست عرضه کننده و تایید بورس تعیین می شود .

▪ تبصره ۳ :

پذیره نویسی اوراق تأمین مالی به قیمت ثابت تابع ضوابط فصل نوزدهم این دستورالعمل است .

○ ماده ۶۹ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

▪ تبصره ۳ :

حذف شد.

○ ماده ۷۰ :

حذف شد.

○ ماده ۷۱ :

حذف شد.

○ ماده ۷۲ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

○ ماده ۷۳ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

▪ تبصره ۳ :

حذف شد.

○ ماده ۷۴ :

حذف شد.

▪ تبصره :

حذف شد.

○ ماده ۷۵ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

▪ تبصره ۳ :

حذف شد.

○ ماده ۷۶ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

○ ماده ۷۷ :

حذف شد.

▪ تبصره ۱ :

حذف شد.

▪ تبصره ۲ :

حذف شد.

○ ماده ۷۸ :

حذف شد.

▪ تبصره :

حذف شد.

○ ماده ۷۹ :

حذف شد.

○ ماده ۸۰ :

معاملات ثانویه اوراق تأمین مالی که خارج از بورس پذیرهنویسی شده‌اند، بلافاصله پس از خاتمه عرضه اولیه در بورس و معاملات ثانویه اوراق تأمین مالی که پذیرهنویسی آنها در بورس انجام شده است، حداکثر سه روز کاری پس از اخذ تأییدیه تکمیل فرآیند انتشار از مرجع ذیصلاح شروع می‌شود .

○ ماده ۸۱ :

بازارگردانی اوراق تأمین مالی، براساس دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۰۸ هیئت مدیره سازمان با لحاظ نمودن موارد انجام می‌شود :

▪ بند ۱ :

امکان بازارگردانی اوراق تأمین مالی توسط نهادهای مالی، مشروط به اخذ مجوز بازارگردانی از سازمان وجود دارد. در صورتی که نهاد مالی مذکور، دسترسی مستقیم به سامانه معاملاتی از طریق ایستگاه معاملاتی مستقل را نداشته باشد، باید جهت انجام فعالیت بازارگردانی از خدمات یکی از کارگزاران بورس استفاده کند .

▪ بند ۲ :

مجوز فعالیت بازارگردانی برای اوراق تأمین مالی که مجوز عرضه عمومی آن توسط سازمان صادر می‌شود، می‌تواند تا پایان عمر اوراق باشد .

▪ بند ۳ :

دسترسی بازارگردان به زیرساخت دسترسی برخط، به منزله تخصیص ایستگاه معاملاتی به بازارگردان جهت انجام فعالیت بازارگردانی محسوب می‌شود. در این صورت، بورس تکلیفی در خصوص ماده ۱۸ دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران نخواهد داشت .

▪ بند ۴ :

در صورت عدم وجود اوراق در کد بازارگردان و عدم امکان خرید اوراق در سقف دامنه نوسان روزانه قیمت، بازارگردان ملزم به رعایت بند ج ماده ۸ دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران نبوده، لیکن موظف است سفارش خرید را در سامانه معاملاتی حفظ نماید .

▪ بند ۵ :

تأییدیه موضوع ماده ۱۰ دستورالعمل فعالیت بازارگردانی در بورس اوراق بهادار تهران برای بازارگردانی اوراق تأمین مالی، در پذیره نویسی قبل از اخذ مجوز انتشار و در عرضه اولیه، قبل از عرضه باید اخذ گردد .

▪ بند ۶ :

کارمزدهای معاملات بازارگردانی اوراق تأمین مالی، تابع ماده ۱۹ دستورالعمل نبوده و طی مصوبه جداگانه‌ای توسط هیئت مدیره سازمان تعیین می شود .

○ ماده ۸۲ :

در صورتی که در بیانیه ثبت و یا اعلامیه پذیره نویسی اوراق تأمین مالی، تعهدی مبنی بر خرید اوراق در حداقل قیمت تضمین شده توسط بازارگردان اعلام شده باشد، بازارگردان مکلف است اقدامات بازارگردانی را با رعایت شرایط اعلام شده انجام دهد. جهت ایفای تعهدات خرید موضوع این ماده، اولویت سفارش‌های خرید بازارگردان می تواند پایین تر از سایر خریداران باشد .

○ ماده ۸۳ :

پرداخت‌های مرتبط با اوراق تأمین مالی به دارندگان اوراق در پایان آخرین روز کاری قبل از مقاطع پرداخت مقرر بر اساس فهرست شرکت سپرده گذاری مرکزی خواهد بود .

○ ماده ۸۴ :

حذف شد.

○ ماده ۸۵ :

خریدار اوراق ملزم است علاوه بر قیمت خرید اوراق، حسب مورد سود یا درآمد انباشته اوراق مزبور (سود یا درآمد متعلقه از آخرین موعد پرداخت لغایت روز معامله که جزئیات آن در اطلاعیه عرضه اوراق قید شده است) را نیز پرداخت نماید .

▪ تبصره :

در صورت مهیا شدن شرایط فنی به تشخیص بورس، امکان مبادله اوراق بدون رعایت الزام موضوع این ماده وجود دارد .

○ ماده ۸۶ :

در صورت وجود اطلاعاتی که اثر بااهمیتی بر قیمت اوراق تأمین مالی و تصمیم سرمایه‌گذاران دارد، بورس یا سازمان حسب مورد می‌توانند نماد معاملاتی مربوطه را طبق مقررات متوقف و پس از انتشار اطلاعات نسبت به بازگشایی نماد اقدام نمایند. در صورت اعلام سازمان، دامنه نوسان روزانه قیمت در روز بازگشایی نماد، اعمال نخواهد شد .

▪ تبصره :

در مورد اوراق تأمین مالی قابل تبدیل به سهام، همزمان با توقف و بازگشایی نماد سهام پایه، نماد اوراق مربوطه متوقف و بازگشایی می‌گردد. در این صورت، اعمال دامنه نوسان روزانه نماد معاملاتی اوراق، مشابه سهم پایه خواهد بود .

○ ماده ۸۷ :

در صورتی که شخصی دارنده بیش از ۱۰ درصد از کل اوراق منتشره باشد، به صورت اختیاری می‌تواند اوراق خود را به صورت عمده و با شرایط و ضوابط معاملات عمده عرضه نماید .

○ ماده ۸۸ :

تسویه وجوه معاملات اوراق تأمین مالی در بورس یک روز کاری بعد از انجام معامله (T+1) صورت می‌گیرد .

○ ماده ۸۹ :

مقررات مربوط به نحوه دریافت سفارش خرید و فروش اوراق و سایر مقررات مربوط از جمله احراز هویت مشتری، دریافت کد معاملاتی و غیره مشابه ضوابط حاکم بر معاملات سهام در این دستورالعمل می‌باشد .

• فصل چهارده - شرایط دریافت و اجرای سفارش ها توسط کارگزاران :

○ ماده ۹۰ :

مسئولیت احراز هویت مشتری بر عهده کارگزار است. کارگزار باید جهت انجام معاملات اوراق بهادار در بورس، مطابق مقررات از جمله مقررات مبارزه با پولشویی و سایر مقررات مرتبط، نسبت به احراز هویت و شناسایی مشتریان به شرح زیر اقدام نماید :

▪ بند الف :

احراز هویت و شناسایی شخص حقیقی:

۱- اخذ اصل مدرک شناسایی مشتری شامل شناسنامه و کارت ملی و در مورد اشخاص خارجی، گذرنامه معتبر و نگهداری کپی مصدق تمامی صفحات مدارک مزبور؛

۲- اخذ اطلاعات در مورد آدرس محل سکونت و کار؛

۳- اخذ اطلاعات در مورد حساب بانکی مرتبط با معاملات اوراق بهادار مشتری؛

۴- اخذ اطلاعات در مورد حجم معاملات قبلی مشتری؛

۵- اخذ اطلاعات در مورد هدف از انجام معاملات اوراق بهادار.

▪ بند ب :

احراز هویت و شناسایی شخص حقوقی:

۱- اخذ اطلاعات در خصوص اساسنامه، شرکت‌نامه، آگهی روزنامه رسمی در خصوص تأسیس و آخرین تغییرات آن، آگهی آخرین تغییرات مدیران و صاحبان امضای مجاز، ترکیب سهامداران، مالکان یا شرکاء بالای ده درصد، مؤسسان، اعضای هیأت مدیره و مدیر عامل، بازرسان، حسابرسان و نشانی اقامتگاه آنان؛

۲- اخذ اطلاعات مربوط به حساب بانکی مرتبط با معاملات اوراق بهادار؛

۳- اخذ اطلاعات در مورد حجم معاملات قبلی؛

۴- اخذ اصل مدرک شناسایی صاحبان امضای مجاز شامل شناسنامه و کارت ملی و نگهداری کپی مصدق تمامی صفحات مدارک مذکور.

▪ تبصره ۱ :

کلیه مستندات اخذ شده موضوع این ماده باید توسط کارگزار برابر با اصل شوند .

▪ تبصره ۲ :

کلیه اطلاعات موضوع این ماده براساس فرمت‌های ابلاغی بورس اخذ خواهد شد .

○ ماده ۹۱ :

کارگزاران مکلف به ثبت و نگهداری مدارک مربوط به سوابق شناسایی مشتریان و اطلاعات، مستندات و سوابق مربوط به معاملات می‌باشند .

▪ تبصره ۱ :

اسناد مربوط باید به گونه‌ای ثبت و نگهداری شود که امکان ارایه آن حسب درخواست سازمان و بورس وجود داشته باشد .

▪ تبصره ۲ :

کارگزاران مکلفند علاوه بر مفاد این ماده، الزامات مندرج در مقررات از جمله مقررات مبارزه با پولشویی در خصوص نگهداری و امحاء اسناد را رعایت نمایند .

○ ماده ۹۲ :

در صورتی که مشتری از ارایه اطلاعات و مدارک مورد نظر موضوع ماده ۸۱ امتناع کند یا کارگزار اطلاعاتی برخلاف اطلاعات ارایه شده توسط مشتری احراز نماید، باید از انجام معامله برای مشتری خودداری کند .

○ ماده ۹۳ :

کارگزاران باید نسبت به نظارت مستمر بر مشتریان خود و تعیین اهداف سرمایه‌گذاری آنها به منظور اطمینان از انطباق عملیات و معاملات آنها با اطلاعات جمع‌آوری شده اقدام نمایند .

○ ماده ۹۴ :

کارگزار موظف است برای دریافت درخواست مشتریان از فرم‌های کاغذی یا الکترونیک، طبق فرمت بورس استفاده کند .

▪ تبصره :

دریافت درخواست مشتریان به صورت الکترونیک اعم از تلفنی، فکس، اینترنت و سایر روش‌ها باید براساس دستورالعمل مصوب هیئت‌مدیره سازمان صورت گیرد .

○ ماده ۹۵ :

کارگزاران نمی‌توانند از دریافت درخواست‌های مشتریان که با رعایت مقررات ارایه می‌شود، خودداری نمایند .

○ ماده ۹۶ :

کارگزاران مکلفند از دفاتر ثبت سفارش مورد تأیید سازمان استفاده نمایند . سفارش‌های مشتریان به ترتیب زمان دریافت، در این دفاتر ثبت می‌شود. در این دفتر باید استانداردهای وضع شده توسط سازمان در خصوص ثبت و اجرای درخواست‌های مشتریان رعایت شود. کارگزاری مجاز به استفاده از کد معاملات گروهی و ثبت سفارش‌های گروهی هستند که مقررات موضوع این ماده را رعایت نمایند .

○ ماده ۹۷ :

کارگزاران در دریافت سفارش‌ها از وکیل یا نماینده قانونی مشتریان باید مقررات دستورالعمل انجام معاملات وکالتی را رعایت نمایند .

○ ماده ۹۸ :

کارگزاران مجاز به تغییر کد معاملاتی سفارشات ثبت شده در سامانه معاملاتی نمی‌باشند .

○ ماده ۹۹ :

ورود سفارش با اعتبار زمانی پایان روز، پس از پایان آخرین جلسه رسمی معاملاتی روزانه مجاز نمی‌باشد .

○ ماده ۱۰۰ :

کارگزاران موظفند سفارش مشتریان را همواره با رعایت صرفه و صلاح ایشان اجرا نمایند .

○ ماده ۱۰۱ :

در صورتی که اجرای سفارشات مشتریان منجر به نقض مقررات، دستکاری بازار یا معاملات متکی به اطلاعات نهانی گردد کارگزار مکلف است از اجرای سفارش مشتریان خودداری نموده و مراتب را به سازمان و بورس گزارش دهد .

• فصل پانزده - ضوابط انتقال سهام به کارکنان شرکت ها در عرضه اولیه :

○ ماده ۱۰۲ :

انتقال سهام به کارکنان ناشر پذیرفته شده در عرضه‌های اولیه که مشمول معاملات ترجیحی نباشد بنابر مفاد این فصل صورت می‌پذیرد .

○ ماده ۱۰۳ :

کارگزار مکلف است بر اساس نامه مدیر عامل ناشر پذیرفته شده موضوع انتقال، حداقل اطلاعات زیر را دریافت نماید :

▪ بند ۱ :

نام شرکت و تعداد سهام موضوع انتقال؛

▪ بند ۲ :

مصوبه هیأت مدیره ناشر پذیرفته شده؛

▪ بند ۳ :

لیست کامل اسامی و مشخصات کارکنان ناشر پذیرفته شده که قرار است به ایشان سهام تخصیص یابد به همراه تاییدیه بیمه مربوطه مبنی بر دارا بودن سابقه حداقل ۱ سال بیمه برای کارکنان ناشر پذیرفته شده.

▪ بند ۴ :

سفارش فروش سهامدار یا سهامداران عرضه کننده.

○ ماده ۱۰۴ :

کارگزار طی یک روز معاملاتی و حداکثر تا پایان روز کاری پنجمین جلسه رسمی معاملاتی پس از عرضه اولیه اقدام به تخصیص سهام به یک کد واسط می کند. انتقال سهام از کد واسط به کد مالکیت هر یک از کارکنان ظرف مهلتی که توسط مدیر عامل بورس تعیین می شود و حداکثر ۳۰ روز کاری پس از تخصیص به کد واسط می باشد، امکان پذیر است .

○ ماده ۱۰۵ :

در صورتی که به هر دلیل امکان انتقال سهام به کد معاملاتی برخی از کارکنان ناشر پذیرفته شده در مهلت مقرر وجود نداشته باشد، سهام به کد فروشنده بازگردانده می شود .

○ ماده ۱۰۶ :

قیمت تخصیص سهام به کد واسط معادل قیمت میانگین وزنی معاملات روزانه سهام ناشر پذیرفته شده طی روزی است که تخصیص سهام به کد واسط در آن روز انجام شده است .

○ ماده ۱۰۷ :

تعداد سهام قابل واگذاری به کارکنان، حداکثر معادل ۵٪ کل سهام ناشر پذیرفته شده خواهد بود. چنانچه افزایش سرمایه ناشر پذیرفته شده در جریان ثبت باشد، مجموع سرمایه ثبت شده و افزایش سرمایه در جریان ثبت، مبنای تعیین ۵٪ فوق قرار خواهد گرفت .

○ ماده ۱۰۸ :

تعداد سهام تعیین شده جهت واگذاری به اشخاص موضوع این دستورالعمل جزء سهمیه خرید کارگزار خریدار در عرضه اولیه نمی‌باشد .

• فصل شانزده - ضوابط معامله ترجیحی :

○ ماده ۱۰۹ :

معامله ترجیحی، انتقال سهام شرکت‌های دولتی به کارکنان همان شرکت یا سایر اشخاص حقوقی به منظور اجرای برنامه‌های خصوصی سازی است و با نرخ و شرایط تعیین شده در مصوبه مرجع ذیصلاح جهت تصمیم‌گیری در این خصوص انجام می‌شود .

○ ماده ۱۱۰ :

کارگزار جهت انجام معاملات ترجیحی باید درخواست انجام معامله ترجیحی را به همراه نامه سازمان خصوصی‌سازی که حاوی حداقل اطلاعات زیر است به بورس ارائه نماید :

▪ بند ۱ :

نام ناشر پذیرفته شده و تعداد سهام موضوع انتقال؛

▪ بند ۲ :

قیمت انتقال؛

▪ بند ۳ :

نام عرضه‌کننده و کد معاملاتی وی؛

▪ بند ۴ :

اسامی کارکنان یا اشخاص حقوقی.

▪ تبصره :

مسئولیت صحت و سقم اطلاعات ارائه شده یا میزان سهام قابل تخصیص به هر یک از اشخاص بر عهده بورس یا کارگزار نمی‌باشد .

○ ماده ۱۱۱ :

کارگزار اقدام به انتقال سهام به کد ترجیحی در خارج از جلسه رسمی معاملاتی و در بازار عادی سامانه معاملاتی می‌کند. انتقال سهام از کد ترجیحی به کد معاملاتی هر یک از کارکنان ظرف مدت حداکثر ۳۰ روز کاری پس از انتقال به کد ترجیحی، امکان‌پذیر است .

• فصل هفده - ضوابط معاملات چرخشی :

○ ماده ۱۱۲ :

انجام معاملات چرخشی به نحوی که تا پایان جلسه رسمی معاملاتی، وضعیت مالکیت طرفین معامله در خصوص تمام یا بخشی از اوراق بهادار موضوع معامله تغییر ننماید در بورس ممنوع است و بورس معامله مذکور را تأیید نخواهد کرد .

○ ماده ۱۱۳ :

در صورتی که این معاملات سهواً انجام شوند، کارگزار مکلف است مراتب را بلافاصله به مدیر عامل بورس اطلاع دهد؛ به هر ترتیب بورس این معاملات را تأیید نخواهد کرد .

○ ماده ۱۱۴ :

چنانچه کارگزار از اعلام مراتب به بورس خودداری نماید یا بورس انجام معامله را سهوی تشخیص ندهد، پرونده کارگزار متخلف برای رسیدگی به مراجع رسیدگی به تخلفات ارجاع می‌شود .

○ ماده ۱۱۵ :

در صورتی که بورس تشخیص دهد انجام یک معامله بصورت مستقیم یا غیرمستقیم طی یک دوره زمانی منجر به تغییر مالکیت نشود و این معامله با هدف شناسایی سود (زیان) انجام شده باشد موظف است از تأیید آن خودداری نماید .

• فصل هجده - سایر مقررات :

○ ماده ۱۱۶ :

محاسبه کارمزدهای معاملات بر مبنای معاملات، به ترتیبی که در سامانه معاملات ثبت شده است، صورت می گیرد .

○ ماده ۱۱۷ :

در خصوص معاملات برخط اوراق بهادار مفاد "دستورالعمل معاملات برخط اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران" نیز، علاوه بر مفاد این دستورالعمل لازم الاجراست .

○ ماده ۱۱۸ :

نرخهای خدمات و کارمزدهای بورس از معاملات و نحوه وصول آن با رعایت سقفهای مصوب هیأت مدیره سازمان، توسط هیأت مدیره بورس تصویب و اعمال می گردد .

○ ماده ۱۱۹ :

در صورت پذیرش سهام شرکتهایی که در خصوص مالکیت سهام آن، محدودیت مقرراتی یا اساسنامه‌ای وجود دارد، بورس موظف است محدودیت‌های مذکور را براساس مقررات و در چارچوب امکانات عملیاتی خود کنترل نماید .

○ ماده ۱۲۰ :

کلیه مواردی که مطابق این دستورالعمل باید توسط بورس اعلام شود و کلیه موارد اطلاع‌رسانی که مطابق این دستورالعمل الزامی می‌باشد از طریق سایت رسمی بورس انجام خواهد گرفت .

○ ماده ۱۲۱ :

فقط اوراقی در بورس قابل معامله هستند که نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی سپرده شده و گواهی نقل و انتقال برای آن صادر شده باشد .

○ ماده ۱۲۲ :

بورس مکلف است بر محاسبات شاخص‌های تعریف شده در سامانه معاملات، محاسبه قیمت‌های پایانی و تنظیمات سامانه معاملات بصورت مستمر نظارت نماید و در صورت لزوم موارد را از مدیریت سامانه معاملات پیگیری نماید .

○ ماده ۱۲۳ :

از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، مقررات مشروحه زیر و کلیه مقررات و ضوابط مغایر با این دستورالعمل لغو می‌شود :

▪ بند ۱ :

دستورالعمل اجرایی معاملات عمده نوع اول و دوم مصوب ۱۳۸۲/۱۱/۲۵ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۲ :

دستورالعمل عرضه اولیه و دادوستد دست دوم اوراق مشارکت در بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۰۶/۱۲ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۳ :

دستورالعمل اجرایی دادوستد گواهینامه حق تقدم خرید سهام در دوره پذیرهنویسی در بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۰۶/۱۲ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۴ :

دستورالعمل اجرایی توقف نماد معاملاتی اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۴/۰۷/۱۶ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۵ :

چارچوب انتقال عملیات و فعالیت‌های اجرایی سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران به بورس اوراق بهادار تهران (شرکت سهامی عام) مصوب ۱۳۸۵/۱۱/۲۹ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران؛

▪ بند ۶ :

مصوبه مربوط به نحوه انجام معاملات عمده سازمان خصوصی سازی در کلیه واگذاری های سهام توسط آن سازمان در معاملات عمده مصوب ۱۳۸۶/۰۵/۰۳ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار؛

▪ بند ۷ :

دستورالعمل رفع گره های معاملاتی مصوب ۱۳۸۶/۰۶/۱۴ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار؛

▪ بند ۸ :

مصوبه اخذ تضمین در معاملات عمده مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۰۹ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار .

▪ بند ۹ :

دستورالعمل انتقال سهام به کارکنان شرکت تازه پذیرفته شده در بورس مصوب ۱۳۸۳/۰۳/۱۱ شورای بورس .

• فصل نوزده - پذیره نویسی اوراق بهادار به قیمت ثابت در بورس اوراق بهادار تهران :

○ ماده ۱۲۴ :

پذیره نویسی اوراق بهادار در بورس براساس مجوز صادره از سازمان و مفاد بیانیه ثبت انجام خواهد شد. در خصوص اوراق بهاداری که مجوز انتشار آن توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صادر می گردد، شرایط تعیین شده در مجوز آن بانک ملاک خواهد بود .

▪ تبصره :

در خصوص سهام و حق تقدم سهام، پذیره نویسی صرفاً در خصوص سهام جدید شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، در آن بورس امکان پذیر است .

○ ماده ۱۲۵ :

حذف شد.

○ ماده ۱۲۶ :

حذف شد.

○ ماده ۱۲۷ :

حذف شد.

○ ماده ۱۲۸ :

○ حذف شد.

○ ماده ۱۲۹ :

حذف شد.

▪ تبصره :

حذف شد.

○ ماده ۱۳۰ :

حذف شد.

• فصل بیست - ضوابط اختصاصی معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله

(ETF):

○ ماده ۱۳۱ :

پذیره‌نویسی اولیه واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله در بورس، مطابق مفاد دستورالعمل عرضه اولیه و پذیره نویسی اوراق بهادار انجام می‌شود. پذیره نویسی با فروش واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق به میزان سقف واحدهای سرمایه‌گذاری یا پایان مهلت پذیره نویسی (هرکدام زودتر باشد) پایان می‌یابد.

○ ماده ۱۳۲ :

معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری عادی صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله، در بازار عادی صندوق‌های سرمایه‌گذاری و بر اساس رویه‌های معمول معاملات سهام و حق تقدم سهام انجام می‌شود، به استثنای این که دامنه نوسان روزانه قیمت در معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق اعمال نمی‌شود .

○ ماده ۱۳۳ :

حذف شد.

○ ماده ۱۳۴ :

شرایط توقف و بازگشایی نماد معاملاتی واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله به شرح زیر است :

▪ بند ۱ :

در صورت ثبت تغییر هر یک از ارکان، مفاد اساسنامه و یا امیدنامه صندوق نماد معاملاتی با اعلام سازمان می‌تواند حداکثر به مدت دو روز کاری متوقف و سپس با اعلام سازمان بازگشایی شود .

▪ بند ۲ :

طبق شرایط مندرج در مواد ۱۷ مکرر ۲ و ۱۸ این دستورالعمل نماد معاملاتی صندوق متوقف و بازگشایی می‌شود .

▪ تبصره :

اطلاع‌رسانی بورس در مورد توقف نماد معاملاتی صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله مطابق ماده ۱۹ این دستورالعمل انجام می‌شود .

○ ماده ۱۳۵ :

معاملات واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز یا مدیریتی صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله، در بازار معاملات عمده صندوق‌های سرمایه‌گذاری و مطابق مقررات مربوط به معاملات عمده سهام و حق تقدم انجام می‌شود .

▪ تبصره :

در صورت موافقت بورس، ثبت معامله واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز یا مدیریتی صندوق سرمایه‌گذاری قابل معامله با ارایه فرم موافقت فی‌مابین انتقال‌دهنده و انتقال‌گیرنده که به تأیید سازمان رسیده است در بازار معاملات عمده امکان‌پذیر است .

○ ماده ۱۳۶ :

ثبت، صدور و ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری قابل معامله، در سامانه معاملاتی در نمادی مجزا از معاملات بازار عادی توسط کارگزار صندوق انجام می‌شود .

○ ماده ۱۳۷ :

در زمان تصفیه صندوق، معاملات در نمادی غیر از نماد معاملات بازار عادی و مطابق با ترتیبات مقرر در اساسنامه صندوق انجام خواهد شد .

ضوابط مربوط به شرایط متقاضیان خرید در معاملات عمده سهام و حق تقدم سهام در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران

در اجرای ماده ۲ و بند ۱ ماده ۴ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران این ضوابط در تاریخ ۱۳۹۱/۰۷/۱۰ به تصویب شورای عالی بورس رسیده و در تاریخ ۱۳۹۷/۰۲/۲۵ توسط این شورا اصلاح گردیده است.

ماده ۱: اصطلاحات به کار رفته در این ضوابط به شرح زیر تعریف می‌گردند:

- ۱- **معاملات کنترلی:** معاملات عمده‌ای است که تعداد سهام یا حق تقدم سهام مورد معامله در آن به میزانی باشد که با تملک آن امکان کنترل شرکت وجود داشته باشد.
- ۲- **معاملات مدیریتی غیر کنترلی:** معاملات عمده‌ای است که تعداد سهام یا حق تقدم سهام مورد معامله در آن به میزانی باشد که با تملک آن امکان انتصاب حداقل یک مدیر وجود داشته باشد لیکن منجر به کنترل نگردد.
- ۳- **معاملات غیر مدیریتی:** به سایر معاملات عمده، غیر از معاملات عمده بندهای ۱ و ۲ این ماده اطلاق می‌شود.
- ۴- **ذی نفع نهایی عمده:** شخص حقیقی است که به واسطه تملک مستقیم سهام/سهم‌الشرکه، کنترل یا نفوذ قابل ملاحظه‌ای در شخص حقوقی متقاضی دارد.
- ۵- **مدیران:** منظور اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل یا معادل آن‌ها در شخص حقوقی می‌باشد.
- ۶- **کنترل:** تملک حداقل میزان سهامی که دارنده آن قادر به تعیین اکثریت اعضاء هیئت‌مدیره شرکت باشد.
- ۷- **نفوذ قابل ملاحظه:** تملک حداقل ۲۰٪ از حق رأی مستقیم واحد سرمایه‌پذیر یا قابلیت تعیین حداقل یک عضو از اعضاء هیئت‌مدیره آن واحد وجود داشته باشد.

ماده ۲: متقاضیان خرید سهام در معاملات عمده باید واجد شرایط زیر باشند؛ نحوه بررسی آن‌ها نیز به این شرح است؛

ردیف	معیار	نحوه بررسی
۱	نبود منع به دلیل عدم رعایت مقررات مبارزه با پول‌شویی در تجهیز منابع مالی جهت خرید در معامله عمده	در لیست اعلامی مرجع مبارزه با پول‌شویی، اسم متقاضی اعلام نشده باشد.
۲	نداشتن محکومیت قطعی یا سوءپیشینه به واسطه ارتکاب جرائم مالی و اقتصادی از جمله کلاهبرداری، اختلاس، خیانت در امانت، جرائم موضوع فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، سرقت، جعل، استفاده از سند مجعول، پول‌شویی، ورشکستگی به تقصیر یا تقلب و دریافت یا پرداخت رشوه	شخص حقیقی متقاضی و یا مدیران و ذی‌نفعان نهایی عمده اشخاص حقوقی باید گواهی عدم سوءپیشینه کیفری را به کارگزار ارائه یا ضمن اظهار بر عدم سوءپیشینه در جرائم مالی و اقتصادی، ارائه آن را تا قبل از قطعیت معامله تعهد نمایند. در خصوص ارتکاب جرائم موضوع فصل ششم قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران، از مدیریت حقوقی و انتظامی سازمان استعلام به عمل آید.
۳	نداشتن بدهی‌های معوق عمده به شبکه بانکی، بیمه تأمین اجتماعی، سازمان امور مالیاتی و سازمان خصوصی‌سازی	شخص حقیقی متقاضی، شخص حقوقی متقاضی و ذی‌نفعان نهایی عمده آن و همچنین اشخاص حقوقی که ذی‌نفعان نهایی عمده در آن کنترل دارند یا تحت

ردیف	معیار	نحوه بررسی
		کنترل مشترک ذینفعان نهایی عمده قرار دارند نباید بر اساس فهرست رسمی اعلامی از سوی نهادهای ذی ربط بدهی عمده معوق داشته باشند.
۴	عدم شمول محرومیت تبعی بر افراد دارای سابقه تخلفات بااهمیت در بازار اوراق بهادار یا عدم ایفای تعهدات در معاملات عمده قبلی برخلاف مقررات که منجر به صدور حکم انضباطی در مراجع رسیدگی به تخلفات در سازمان شده باشد.	شخص حقیقی متقاضی یا مدیران و ذی نفعان نهایی عمده اشخاص حقوقی متقاضی و نیز اشخاص حقوقی که ذینفعان عمده مذکور در آن کنترل دارند یا تحت کنترل مشترک ذینفعان نهایی عمده قرار دارند، پیرو استعلام از مدیریت پیگیری تخلفات سازمان و با استناد به "مصوبه نظارت بر سوابق تخلفاتی اشخاص تحت نظارت و فعالان بازار سرمایه و اعمال محرومیت‌های تبعی"، سابقه تخلف بااهمیت یا عدم ایفای تعهدات در معاملات عمده قبلی برخلاف مقررات را نداشته باشند.
ردیف	معیار	نحوه بررسی
۵	داشتن توان مالی مناسب	<p>در معاملات نقدی، توان مالی متقاضی خرید بررسی نمی‌گردد. در معاملات شرایطی، به شرح زیر عمل می‌شود:</p> <p>در صورتی که متقاضی خرید سرمایه‌گذار ایرانی باشد:</p> <p>الف) برای شخص حقوقی متقاضی، موارد زیر احراز می‌گردد:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. کل سهام یا سهم شرکت که شخص حقوقی با نام باشد. ۲. اظهار نظر حسابرس برای سه سال اخیر متقاضی مردود نباشد یا عدم اظهار نظر بیش از یک سال نباشد. متقاضی خرید موظف به ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده ۳ سال آخر فعالیت خود به همراه اظهارنامه مالیاتی ۳ سال آخر می‌باشد. ۳. میانگین ۳ سال جمع حقوق صاحبان سهام متقاضی با استناد به صورت‌های مالی حسابرسی شده، حداقل معادل ۴۰٪ حصة غیرنقدی معامله باشد. ۴. در صورتی که از زمان تأسیس شخص حقوقی متقاضی کمتر از سه سال سپری شده باشد، ضروری است: <p>✓ آخرین سرمایه پرداخت شده متقاضی، حداقل معادل ۴۰٪ حصة غیرنقدی معامله باشد.</p> <p>✓ متقاضی متعهد شود پس از برنده شدن در رقابت و تا تاریخ قطعی شدن معامله، به اندازه یک قسط از اقساط بخش حصة غیرنقدی معامله یا ۱۰٪ حصة غیر نقدی (هر کدام که بیشتر باشد) را به صورت ضمانت‌نامه بانکی دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به فروشنده ارائه نماید.</p> <p>ب) برای اشخاص حقیقی متقاضی متعهد شود پس از برنده شدن در رقابت و تا تاریخ قطعی شدن معامله، ۲۰٪ کل مبلغ معامله را به صورت نقدی واریز یا به صورت ضمانت‌نامه بانکی دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به فروشنده ارائه نماید و یا معادل ۳۰٪ کل مبلغ معامله را به صورت اوراق بدهی به نفع فروشنده وثیقه نماید.</p> <p>در صورتی که متقاضی خرید سرمایه‌گذار خارجی باشد:</p>

ردیف	معیار	نحوه بررسی
		علاوه بر ۱۰٪ حضور در رقابت که قبل از شروع رقابت توسط متقاضی به حساب شرکت سپرده‌گذاری واریز می‌گردد، متقاضی خارجی مکلف است پس از برنده شدن در رقابت و تا تاریخ قطعیت معامله ۱۰٪ دیگر از کل مبلغ معامله را نیز به صورت نقدی و ۳۰٪ کل مبلغ معامله را به صورت ضمانت‌نامه بانکی دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا توثیق اوراق بدهی به نفع فروشنده، به فروشنده ارائه نماید. در صورتی که چند متقاضی خرید اقدام به تشکیل کنسرسیوم دهند: در صورت تشکیل کنسرسیوم، الزامات این بند در خصوص توان مالی مناسب، متناسب با میزان سهم مشارکت آن‌ها در کنسرسیوم بررسی می‌شود.
۶	داشتن برنامه‌ی اداره‌ی شرکت در خصوص معاملات عمده کتربلی	در خصوص معاملات عمده کتربلی متقاضی باید برنامه مناسب اداره شرکت پس از تملک سهام را ارائه دهد. ضروری است این برنامه بعد از قطعیت معامله، افشای عمومی گردد.
۷	عدم ایجاد انحصار پس از انجام معامله عمده	الف - متقاضی به صورت کتبی عدم ایجاد انحصار در صورت تحقق معامله را اظهار نماید. ب - منعی جهت انجام خرید سهام عرضه شده توسط متقاضی به صورت رسمی از سوی شورای رقابت ارائه نشده باشد. با اعلام شورای رقابت مبنی بر ممنوعیت متقاضی، از ادامه رقابت یا قطعی شدن معامله وی حسب مورد جلوگیری می‌گردد.
۸	دارا بودن استقلال مالی	شخص متقاضی مکلف است محل و منابع مالی خود جهت شرکت در معامله عمده و میزان تعلق آن به خود یا دیگری را اظهار نماید.

تبصره ۱: در خصوص پرونده‌های کیفری و تخلفاتی در حال رسیدگی در مراجع ذیصلاح قضائی و انتظامی، در صورت دستور مرجع رسیدگی از ورود متهمین موضوع پرونده در معاملات عمده به عنوان خریدار جلوگیری به عمل خواهد آمد.

تبصره ۲: در صورتی که به موجب مصوبات هیئت‌های پذیرش و کمیته‌های درج و عرضه، محدودیت یا الزام به سپردن تعهدی اعلام شود، رعایت الزامات و معیارهای اعلامی علاوه بر موارد فوق ضروری می‌باشد.

تبصره ۳: بورس/فرا بورس مکلف‌اند پس از پایان مهلت دریافت تقاضای متقاضیان خرید، در خصوص رعایت معیارهای تملک سهام از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران، استعلام لازم را به عمل آورند. بدیهی است عدم دریافت پاسخ تا روز رقابت، به منزله تأیید مراجع فوق جهت حضور در رقابت متقاضیان تلقی خواهد شد.

تبصره ۴: متقاضیان خرید عرضه‌های سازمان خصوصی‌سازی، به مدت ۲ سال از تاریخ تصویب این ضوابط از بررسی معیار ردیف ۵ جدول فوق (داشتن توان مالی مناسب) معاف می‌باشند به شرط آنکه حصة نقدی معامله حداقل معادل ۲۰٪ باشد.

تبصره ۵: متقاضیان خرید عرضه‌های سازمان خصوصی‌سازی، به مدت ۲ سال از تاریخ تصویب این ضوابط، درخواست‌های خرید خود را تا روز کاری قبل از عرضه نیز می‌توانند به سازمان و بورس/فرا بورس ارائه نمایند.

ماده ۳: تا قبل از قطعی شدن معاملات عمده، چنانچه به تشخیص هیئت‌مدیره سازمان، متقاضی خرید یا برنده رقابت واجد هر یک از شرایط و معیارهای مندرج در این ضوابط جهت تملک سهام موضوع معامله نباشد، سازمان اقدامات زیر را حسب مورد انجام می‌دهد:

- ۱- در صورت تشخیص قبل از پایان رقابت، از ادامه رقابت متقاضی فاقد شرایط جلوگیری می‌نماید.
- ۲- در صورت تشخیص پس از پایان رقابت و برنده شدن متقاضی یا متقاضیان فاقد شرایط، ادامه فرایند معامله را تعلیق و موضوع را در اولین جلسه شورای عالی بورس طرح می‌نماید. شورا در خصوص امکان قطعیت یا عدم قطعیت معامله تصمیم‌گیری خواهد کرد.
- تبصره ۱:** در صورتی که شورا پس از تشکیل دو جلسه از زمان اعلام موضوع بند ۲ این ماده از سوی سازمان تصمیم‌گیری نکند، تعلیق منتفی شده و فرایند معامله طبق مقررات ادامه خواهد یافت.
- تبصره ۲:** مواعد مقرر برای تسویه معامله و پرداخت ثمن آن و به‌طور کلی ادامه فرایند معامله بدون محاسبه زمان تعلیق خواهد بود و مدت تعلیق به مواعد یاد شده اضافه می‌شود.
- ماده ۴:** اشخاص و نهادهای ذی‌ربط باید از افشای اطلاعات محرمانه‌ای که در راستای اجرای این ضوابط از سوی متقاضی خرید ارائه می‌شود، خودداری نمایند.
- ماده ۵:** در صورتی که چند متقاضی خرید برای شرکت در معامله عمده، کنسرسيوم تشکیل دهند، رعایت معیارهای مندرج در بندهای (۱)، (۲)، (۳) و (۴) موضوع ماده ۲ برای تمامی اعضای کنسرسيوم و رعایت بندهای (۶) و (۷) و (۸) برای کنسرسيوم الزامی است.
- ماده ۶:** متقاضیان خرید معاملات کنترلی باید هم‌زمان با ارائه درخواست خرید معامله عمده تعهدنامه‌ای شامل موارد زیر با امضای شخص حقیقی متقاضی خرید یا صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی متقاضی خرید و مهر آن ارائه نمایند. تعهد متقاضی شامل موارد زیر می‌باشد:
- ۱- رویه‌های حسابداری شرکت موضوع معامله عمده حداقل تا پایان تسویه کامل اقساط، بدون اخذ موافقت هیئت پذیرش بورس / فرابورس تغییر ننماید.
 - ۲- فروش دارایی‌های غیر مولد تا زمان تسویه ۵۰٪ ارزش معامله، صرفاً در صورت اخذ مجوز از هیئت پذیرش بورس / فرابورس صورت پذیرد.
 - ۳- در صورتی که محصولات شرکت موضوع معامله عمده در بورس کالای ایران یا بورس انرژی عرضه می‌شود، عرضه این محصولات در بورس یاد شده با رعایت مقررات تداوم یابد.
 - ۴- رعایت حقوق و منافع شرکت موضوع معامله و سهامداران آن در صورتی که متقاضی خرید فعالیت مستقیم یا غیرمستقیم در موضوع فعالیت شرکت داشته باشد.
- ماده ۷:** اشخاصی که اطلاعات خلاف واقع، ناقص، گمراه‌کننده یا جعلی به سازمان یا بورس / فرابورس ارائه کرده یا تصدیق نمایند، سازمان وفق مقررات نسبت به پیگیری کیفی و انضباطی اشخاص اقدام می‌نماید.